

Należność pocztowa uszczona ryczałtem.

Cena pojedynczego egzemplarza 10 groszy

POLSKA ZACHODNIA

Dziś 12 stron.

Dziś 12 stron.

Dziennik poświęcony sprawom narodowym i społecznym na Kresach Zachodnich.

Telefon 13-30.

Konto P. K. O. 303551.

Redakcja i Administracja: Katowice, ul. Warszawska 58.

Redaktor naczelny: Edward Rumun.

Abonament miesięczny: przez pocztę 1 zł 84 gr., w Administracji 1 zł 60 gr., z doręczeniem do domu przez pocztę

Najlepsza lokata oszczędności to ubezpieczenie

W Tow. Akc. Ubezpieczeń „VITA” W WARSZAWIE

Tow. „VITA” posiada bardzo niskie taryfy, oraz warunki ubezpieczeń, odpowiadające najnowszym wymaganiom techniki ubezpieczeniowej. Sędziwy nadzór Ministerstwa Skarbu nad działalnością Towarzystwa, odrębne podstawy umowy i specjalne warunki z najpoważniejszymi

913

Szwajcarskimi Tow. Ubezpieczeń

oraz własne fundusze rezerwowe, dają pełną gwarancję przyjętych przez Towarzystwo „VITA” zobowiązań wobec ubezpieczonych.

Tow. „VITA” przyjmuje ubezpieczenia: na wypadek śmierci i dożycie, posagowe (dla dzieci), rent, od wszelkiego rodzaju nieszczęśliwych wypadków i katastrof kolejowych.

Wszelkich informacji udziela się na każde żądanie: pisemnie, telefonicznie lub ustnie za pośrednictwem specjalnie delegowanych pracowników Tow. Poszukuje się zdolnych akwizytorów na bardzo dobrych warunkach.

Biuro Oddziału Tow. „VITA” Katowice, Kochanowskiego 4. - Tel. 15-99

Przed otwarciem nadzwyczajnej sesji sejmowej.

Żywoć Sejmu zdaje się być nie długi. — Program prac omawiają marszałek Sejmu Rataj wspólnie z Premierem Marsz. Piłsudskim. — Wniosek P. P. S. o rozwiązanie się Sejmu własną uchwałą.

(Telef. od naszego korespondenta.)

Warszawa. (17. VI.) W poniedziałek, 20 bm. nastąpić ma inauguracyjne otwarcie nadzwyczajnej sesji sejmowej. Jak długim będzie jej żywot, w tej chwili przesądzać trudno. — Zależać to będzie przede wszystkim od sposobu prac sejmowych i od wielkości programu. Program ten w szczególności ma być opracowany dziś na konferencji marsz. Rataja z prezesem rady ministrów p. marsz. Piłsudskim. O ile jednak sądzić można z dotychczasowych zapowiedzi, to nadchodząca sesja przedstawia się dość uboga. Na porządku dziennym znajduje się jeden punkt, mianowicie wniosek P. P. S. w sprawie zmiany niektórych postanowień art. 25 Konstytucji, w tym mianowicie kierunku, aby sejm mógł się rozwiązać własną uchwałą. Wniosek ten był debatowany

w komisji konstytucyjnej, zarazem przypuszczać należy, że plenum nie będzie już poświęcać dłuższego czasu. Poza ten wniosek, nic więcej na sesję nie wniesiono.

Sprawa Ustawy Samorządowej ma być tematem narad na posiedzeniu komisji administracyjnej. Na posiedzenie plenarne wpłynie zatem daleko później. Głowy, nawołujące do zmiany ordynacji wyborczej, ostatnio uclchły zupełnie. Sprawa ta napotyka na zdecydowany sprzeciw lewicowej części izby oraz mniejszości narodowej, to też nie bardzo przedko wpłynie na plenum izby. Mógłby sejm radzić jeszcze nad ostatnim dekretem rozprządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, lecz w myśl Konstytucji, dekrety mają być przedstawione sejmowi w ciągu 14 dni, licząc od dnia pierw-

szego posiedzenia. Nie widzimy potrzeby, aby rząd miał się spieszyć z przedstawieniem go sejmowi przed tym terminem. Pozostaje jeszcze sprawa ustawy o zgromadzeniach. W ciągu ostatniej sesji, sprawa ta dłużej zaprzętała umysły posłów, obecnie zaś podobno wcale rozwiązana nie będzie. Jak z powyższego wynika, warstwą sejmowa nie jest zbytnio przedladowany sprawami bieżącymi, to też ośmielamy się mocno powątpiewać czy zwołanie sejmowe w obecnej chwili jest wskazane. Jesteśmy przekonani, że żywot sejmowy będzie krótkotrwały, a czas jego istnienia użyty zostanie w przeważnej części na wygłaszanie mów o charakterze wyczerpującym, do załatwiania porachunków z przeciwnikami politycznymi i wreszcie do obrzucania błotem osób blisko rządu

stojących, aby im utrudnić pracę i uszczuplić zasługi. Trudno się zresztą temu dziwić, bo jeżeli przez pięć lat prace sejmowe były jałowe i destrukcyjne, aby po kilku posiedzeniach stały się one sumienne, wyteżone i twórcze.

MARSZ. PIŁSUDSKI W SEJMIE.

(Telef. od naszego korespondenta.)

Warszawa. (17. VI.) Dziś o godz. 6 po poł. marsz. Piłsudski odbył w gmachu sejmowym konferencję z marsz. Ratajem w jego prywatnych apartamentach. Konferencja trwała półtorej godziny. Marsz. Rataj zapytywany o treść konferencji, odpowiedział krótko: Konferencja dotyczyła spraw politycznych.

Wojewódzki Komitet Kolejowy w Katowicach urządza

w dniu 19-go czerwca 1927 r. z okazji 5-jej rocznicy przejęcia Kolei Górnośląskiej przez władze Polskie na boisku klubu sportowego „Pogoń” w Katowicach dwa wielkie widowiska pod nazwą:

Walki o niepodległość Polski

według następującego programu:

1. Bitwa
2. Walki pozycyjne
3. Atak nieprzyjaciela i kontratak przy udziale młotaczy min, granatów ręcznych, karabinów maszynowych, armat i samolotów
4. Powrót Powstańców Śląskich a placu boju
5. Powitanie powstańców powracających z placu boju w bramach tryumfalnych, oraz powitanie wkracających wojsk Polskich na wywołaną szlęgię Śląską
6. Zabawa ludowa, połączona z różnymi niespodziankami karuzela, huśtawki, tańca, ognie sztuczne i t. p.

913

Przeciwieństwo wśród bolszewików.

Dalszy rozwój sytuacji międzynarodowej, wytworzonej przez zerwanie pomiędzy Anglią i Sowietami zależy w znacznej mierze od wyniku walki wewnętrznej, rozgrywającej się w łonie rosyjskiej partii komunistycznej. Walka ta sięga początkami swymi jeszcze czasów Lenina, ale jak dłużył twórcą i organizatorem bolszewizmu, ytel jego był tak wielki, iż wszelka oja przeciw wyznaczonym przez niego i wytycznym w polityce wewnętrznej i netrznej Rosji sowieckiej była całkiem na.

Dla zrozumienia istoty sporu, dzielącego nie tylko rosyjskich komunistów, ale także całą trzecią Międzynarodówkę wypada po krótko scharakteryzować ten prąd, nazywany „leninizm”, którego rzecznikami są sfery dotychczas rządzące w obozie bolszewickim ze Stalinem, Kallininem, Rykowem i Bucharinem na czele. Najznamienitszym rysem tego kierunku jest szczególne połączenie doktrynerstwa ze zmysłem dla wy-mogów życia realnego. Celem zasadniczym leninizmu podobnie jak całego bolszewizmu jest rewolucja światowa, którą w drodze gwałtownego przewrotu obalila ustrój kapitalistyczny a na jego miejsce wprowadziła ustrój komunistyczny według koncepcji Marksa i Engelsa. Cała działalność komunistów wszystkich krajów miała być zwrócona ku przyspieszeniu i ułatwieniu tej rewolucji powszechnej.

Początkowo Lenin i jego wyznawcy liczyli na to, że pochód rewolucji światowej będzie w następstwie wojny szybki i niepowstrzymany. Nagła katastrofa trzech wielkich imperjów, rosyjskiego, niemieckiego i austro-węgierskiego zdawała się usprawiedliwiać te nadzieje. Widok na triumf bezpośredni bolszewizmu doszły do punktu szczytowego w r. 1920 w momencie pochodu czerwonej armii na Warszawę. „Cud nad Wisłą” za sprawą Marszałka Piłsudskiego przekreślił wszystkie te rachuby. Z wytworzonego przez to stanu rzeczy, z osłabienia ruchu rewolucyjnego i czasowego okrzepnięcia kapitalizmu, Lenin z właściwym mu zmysłem rzeczywistości zdawał sobie jasno sprawę. Rosja musiała przez czas jakiś pozostać wyspa komunistyczną wśród państw kapitalistycznych. Chodzi teraz o to, aby czas ten przeciągnąć bez katastrof dla rządów świecących w Rosji, która musiała pozostać ośrodkiem wszelkiej dalszej akcji rewolucyjnej.

Wobec olbrzymiej przewagi politycznej, militarnej i gospodarczej świata kapitalistycznego nad krajami podlegającymi władzy bolszewickiej, które zostały ukonstytuowane jako Związek Socjalistycznych Republik Sowietkich, Lenin zrozumiał konieczność czasowego kompromisu z państwami kapitalistycznymi. Jego polityka zewnętrzna zmierzała dlatego do nawiązania z nimi państwowi pozornie normalnych stosunków politycznych i handlowych. Polityka ta wydała bardzo duże rezultaty, gdyż dotychczas rząd sowiecki został uznany za prawowity rząd b. Imperjum carskiego przez 22 państwa z wyjątkiem Stanów Zjednoczonych.

Pomimo to Lenin nie myślał wyzwać się akcji wyrotowej nawet na terenie państw, z którymi Bolszewia nawiązała oficjalne stosunki. Chociaż przytem rząd sowiecki stale zobowiązywał się do zaniechania wszelkiej działalności rewolucyjnej, Lenin i bolszewicy wogóle uważali, iż lojalność i dobra wiara, przestrzeganie traktatów itp. nie obowiązują w stosunku do państw burżuazyjnych. Dla zwalczania ich wszelkie środki były dobre, o ile były skuteczne. Ta perfidna gra nie mogła ujść niepostrzeżona i musiałaby zrujnować system polityki zewnętrznej Lenina, gdyby nie to, iż Lenin i jego uczniowie umieli nader znacznie stopniować napięcie akcji rewolucyjnej zależnie od tego, czy interesy danego państwa byłyby zgodne czy też sprzeczne z interesami państwowymi Związku Sowietckiego. W pierwszym wypadku udział bezpośredni rządu sowieckiego w ruchu wyrotowym na terenie dotychczasowego państwa nie posiadał się nigdy do punktu, w którym rząd tego państwa byłby zniewolony wbrew interesowi państwowemu a dla własnego polityki wewnętrznej zerwać z Rosją sowiecką i związać się z jej wrogami.

„ROBUR”

Związek Kopalń Górnośląskich
Spółka z ograniczoną poręką

Katowice, Powstańców 49

dostarcza:

Pierwszorzędny węgiel kamienny z własnych kopalń węgla:
Göthard, Paweł Litandra, Wawel (dawn. Brandenburg), Wolfgang, hr. Franciszek Emileneja, Fokój, Śląsk, Donnersmarck, Emma, Anna, Römer, Blücher

Pierwszorzędnego koksu z własnych kopalni:
Emma, Wolfgang, Fokój (dawn. Friedler),

Pierwszorzędnych brykietów z własnych brykietowni:
Emma i Römer,

Roczne wydobycie wynosi 1/3 część
ogólnego wydobycia Górnego Śląska

Zastępcami w kraju:

„SILEMIN” Sp. z ogr. odp. Warszawa, Moniuszki 8,
„SILESIA” Tow. z ogr. por. Poznań, Główna 8,
„SCHLAAK i DĄBRÓWSKI” Tow. z ogr. por. Bydgoszcz, Bernadyńska 5
„GORNOŚL. TOW. WĘGLOWE” Tow. z ogr. por. Toruń, Kopernika 7
„POLSKIE TOWARZYSTWO HADLOWE” S. A. Kraków, Ławkowska 1
„SILCARBO” Sp. z ogr. odp. Kraków, Dietłowska 107,
„SILESIANA” Sp. z ogr. odp. Lwów, Legionów 1,
„KONSORCJUM” Sp. z ogr. odp. Łódź, Przejazd 62.

Telef. Katowice: Młodzynieckie: 247—2630
Miejsce: 2631—2634

Adres telegr.: ROBUR -- KATOWICE.

PRZY FOPARCIU WŁADZ WOJEWÓDZKICH opracow. się obecnie

ADRESOWY SKOROWIDZ BRANŻ

przemysłu, handlu, finansów, rzemiosła i zawodów wyzwolonych Województwa Śląskiego

Wydawnictwo to wzoruje się na najciekawszych tego rodzaju wydawnictwach zagranicznych, wypełniając w ten sposób brak należycie opracowanego dzieła informacyjnego z zakresu przemysłowego Województwa, jakim jest Śląsk.

Skorowidz rozszlany będzie za pośrednictwem urzędów, do wszystkich zainteresowanych sfer w kraju i zagranicą i gwarantujemy, będzie miał bardzo poważną zdolność propagandową dla Śląska, Przemysłu i Handlu Rodnegoj Skorowidza wrócić się do B. T. zainteresowanych o listowe rudy i wskazówki, których chętnie będzie uwzględniała przy opracowaniu wspomnianego dzieła.

Wydawnictwo: ADRESOWEGO SKOROWIDZA BRANŻ
KATOWICE, ulica Andrzeja 25

Rok założ. 1894

J. JOKS i S-KA

Katowice, ulica św. Jana Nr. 12

Telefon Nr. 2168

NAJSTARSZY NA MIEJSCU SKŁAD MANUFAKTURY

Włosa, jedwabie, akcesoria — Materiały na poszyci i bieliznę

Barcelony, płótna, zefiry, perkal, wole t. d. Koce do spania, plety chustki do odkrywania.

udzielamy na bardzo dogodnych warunkach kredytu!

Klasycznego przykładu pod tym względem dostarcza stosunek sowieckich do Niemiec. Pomimo owolucji tego państwa na prawo, stosunek przyjazny, zainaugurowany przez układ w Rapallo w r. 1922 nigdy nie został zakłócony.

Natomiast w stosunku do państw, których interesy kolidowały z interesami Bolszewji, rząd sowiecki nie krępował się u-

kształtowanie się stosunków angielsko-rosyjskich. Rząd brytyjski miał najlepsze zanclary dotrzymania kompromisu zawartego w r. 1921 a uzupełnionego przez uznanie rządu sowieckiego de iure przez gabinet robotniczy Macdonalda w r. 1924. Ale dla bolszewików imperium brytyjskie było największą zawadą na drodze do rewolucji światowej. Dlatego rząd sowiecki pomimo uroczyściej zobowiązań traktatowych pra-

Dział zagadek „Polski Zachodniel”

Kupon Nr. 17

(Wyciąć i nadesłać wraz z rozwiązaniem.)

czwał z wszystkich sił nad podważeniem imperium brytyjskiego od wewnątrz i zewnątrz. Rezultatem jest obecny konflikt angielsko-sowiecki, który prędzej czy później musi doprowadzić do walki na śmierć i życie.

Lenin tę ewentualność przewidywał, ale chciał ją odsunąć o ile możności daleko, ażeby dać Rosji czas do wytchnienia po przeżyciach wojny zewnętrznej i wewnętrznej i do zmocnienia się na wewnątrz, oraz pozyskania sojuszników na zewnątrz. W danych warunkach odbudowa gospodarcza państwa sowieckiego, bez której nie mogło być mowy o zorganizowaniu sił i zasobów Rosji do walki zewnętrznej, wymagała bezwzględnie zerwania z praktyką czystego komunizmu. Na miejsce tego ostatniego Lenin proponował kapitalizm państwowy; nie wyrzekając się socjalizacji głównych gałęzi przemysłu i handlu, t. zw. Nep (czyli nowa polityka ekonomiczna) wprowadził w nich gospodarkę według zasad kapitalistycznych a nie komunistycznych. Co więcej, Lenin, wprowadzając „Nep” poczynił pewne ustępstwa na rzecz kapitalistów niemieckich a jeszcze większe dla zagranicznych, gdyż potrzeba nowych kapitałów była dla Rosji szczególnie palącą.

Po śmierci Lenina w r. 1924 jego polityka była kontynuowana przez czynniki kierownicze partii komunistycznej pomimo opozycji ze strony prawej i lewej. Opozycja odłamu prawicowego komunistów z Międziedziem na czele chciała wyciągnąć z Nepu ostateczne konsekwencje i uznając niemożliwość istnienia odosobnionego państwa socjalistycznego chciała zlikwidować zupełnie system gospodarki państwowej i powrócić do kapitalizmu prywatnego. Opozycja ze strony lewej, kierowana przez b. prezesa Trzeciej Międzynarodówki Zimowiewa i b. komisarza ludowego dla spraw wojskowych Trockiego, zwracała się z prawicowcami na punkcie niemożliwości budowania państwa socjalistycznego wśród świata kapitalistycznego, ale wyciągała stąd wniosek o konieczności przyspieszenia za wszelką cenę rewolucji powszechnej. Dlatego domagała się na wewnątrz zaniechania polityki uwzględniającej interesy chłopów, elementu z natury rzeczy kontrrewolucyjnego, a natomiast faworyzowania kosztownych polityki proletariatu przemysłowego, stanowiącego element bojowy rewolucji.

Do niedawna kwestia traktowania chłopów była głównym przedmiotem sporu pomiędzy sferami rządzącymi a opozycją partii komunistycznej. W związku jednak z wyodrębnieniem w Chinach a następnie z zerwaniem stosunków angielsko-sowieckich punkt ciężkości sporu przeniosł się na teren polityki międzynarodowej. Opozycja utrzymuje, iż ostrożna i obliczona na zwłokę polityka Stalina bankrutowała i że trzeba ją zastąpić przez politykę bezwzględnej ofensywy na wszystkich frontach, zwłaszcza zaś w stosunku do W. Brytanii a także państw sąsiadujących z Rosją, jak Polska, Rumunia i państwa bałtyckie.

Dotychczas stanowisko grupy rządzącej ze Stalinem na czele jest pomimo wszystkich ataków opozycyjnych bardzo silne, gdyż cały aparat organizacyjny partii i państwa jest w jej rękach. Jednakże niebezpieczeństwo zewnętrzne, będące następstwem jawnego konfliktu z W. Brytanią, zmusza rząd sowiecki do ustępowania na rzecz opozycji, iak tego dowodzi przedwzrostkiem wzniesienie terronu i agresywne wystąpienia wobec Polski w związku z zamordowaniem postać Wołkowa. W dzisiejszej sytuacji nawet zupełnie zwycięstwo opozycji komunistycznej nie jest wykluczone, w tym wypadku zaś wojna byłaby w najkrótszym czasie niemiłkonna. Gra wśród bolszewików idzie o najwyższą stawkę a dla wszystkich państw, przedewszystkiem zaś dla Polski, wypływa stąd konieczność gotowości na wszelkie ewentualności.

Dr. Tad. Wałek-Czarnecki
Profesor Uniw. Warsz.

Pruska reforma agrarna na polskim Śląsku w XIV. wieku.

„Jest tylko jedno zło: trzywładnie bliźniego.”

Stefan Zeromski.

V.

Jak przyszła do skutku pruska ustawa wyjątkowa przeciw górnośląskim zagrodnikom?

Niemieccy magnaci górnośląscy zaraz po wydaniu deklaracji w roku 1816 zaczęli się starać energicznie o zmianę tej deklaracji na punkcie uwłaszczenia zagrodników. Rząd pruski, który już dosyć krzywd był wyrządził ludowi górnośląskiemu, pozwalając zawsze panom niemieckim robić z polskim ludem, co im się tylko zachciało, ta raz oparł się najpierw życzeniom i żądaniom niemieckich magnatów. Żądania te szły w tym kierunku, by artykuł 5 litera A deklaracji zmienić tak, że tylko tych zagrodników należy dopuścić do regulacji, którzy są zobowiązani do pańszczyzny sprzątajowej i posiadają przynajmniej 25 morgów ziemi średniej jakości a trzy razy mniejszej urodzajności „odpowiednio” więcej. Rząd pruski domyślił się, że niemieccy magnaci górnośląscy chcą przez takie żądanie uniemożliwić całkiem uwłaszczenie przeszło 12.000 zagrodników i odrzucił ich wnioski i plany.

Zdawało się, pisze niemiecki ekonomista Fryderyk Knapp, (Bauernbefreiung, II), że sprawa ta raz na zawsze została załatwiona. Alieci znowu wypląnęła, kiedy nadpodczaszy śląski, hr. Henkel von Donnersmarck pod datą Berlin, 29 lutego 1824 r. przedłożył królowi pruskiemu znowu memoriał.

Hrabia Donnersmarck opierał się obecnie na fakcie, że interpretacja pojęcia „zdolność do regulacji” bywa w różnych urzędach różna, jak to się wykażyło przy regulacjach, które przechodzą przez kilka instancji.

Obie instancje niższe, mianowicie Generalna Komisja w Strzelcach i Kolegium rewizyjne w Wrocławiu, są między sobą tego zgodnego zdania, że „chłopska” posesja tylko wtenczas podlega regulacji, jeżeli po odstąpieniu ziemi pozostaje jeszcze samodzielne gospodarstwem.

Najwyższy Tajny Trybunał w Berlinie zaś jest zapatrywania, że zdolność do regulacji zachodzi przy wszystkich posesjach, do których uprawy potrzeba sprzątaj. Wykładnia ta zupełnie odpowiadała przeprosowi deklaracji i widzimy, że Generalna Komisja w Strzelcach dopuszczała się w myśl zadań magnatów śląskich samowolnie obciążać prawa najwyraźniejszego.

Król pruski wydał pod datą Berlin 13 marca 1824 r. rozkaz gabinetowy do ministrów spraw wewnętrznych, von Schuckmanna, partyjnika wielkiej własności. W rozkazie tym król pruski żądał, by „zażalenie” hrabiego Henkla zbadano i zdano z tego sprawozdanie.

Hrabie Henklowi pośpieszył w su-

Ofiarność Górnoślązaków

NA RZECZ MUZEUM ETNOGRAFICZNEGO NA WAWELU.

(Koresp. wł. „Polski Zach.”).

Kraków, w czerwcu. Muzeum etnograficzne na Wawelu przelastca się coraz bardziej na warsztat pracy wielu uczonych swoich i obcych. Świadczy to o żywotności tej jedynej w Polsce, a tak ważnej placówki kulturalnej, obejmującej stary zbiorem cały obszar Rzeczypospolitej.

Dziś miło jest nam donieść o masowej, samorzutnej ofiarności Górnoślązaków na rzecz wawelskiego Muzeum etnograficznego, którzy postanowili skompletować oddział górnośląski Muzeum.

Jak z rogu obfitości posypały się dar. I tak: Paweł Plich z Katowic (Dąb) ofiarował fartuch ludowy, stary różniane i 3 fotografie etnograficznych typów górnośląskich, Józef Kosz czeplec, wstążki do czepla, korale i fartuch, Jan Kracla fartuszek jedwabny, obraz M. Boskiej i wizerunek św. Franciszka, Tomasz Krawczyk wierzchnik i zapaske, Szymon Painta, kapelus, fartuch i „purpurkę” na głowę, Piotr Kosz, flaszke z ustawionym wewnątrz oltarzyskiem, Juljanna Koncoszek wierzchnik, fartuch i wstążkę, Kopyciaczka obraz

Matki Boskiej, Ludwik Pyka z Ligoty, znany rzeźbiarz-górnik, ofiarował kilkanaście własnych rzeźb w węgłu kamiennym, a zatem pasykie, świeczniki, jelenia, ptaszki, bibularz itp., Wołny podarował całkowite ubranie kobiece, tj. biała sukienka, fartuch, kabatek wierzchnik, dwie galandy, korale z krzyżkiem, wstążkę na biodra oraz kilka wstążek niebieskich i biało-różowych, Paweł Kocima „buślak”, fartuch i chustkę nagłowe, Gruchłkowa pasykie, Sikorzyna galandę czyli wieniec na głowę, Również Chorzów może poszczycić się kilkoma ofiarodawcami, a więc: Rozalla Kawką podarowała Muzeum fartuch, wierzchnik i kabatek, Janina Kawką dwa fartuchy, Franciszka Niewidok czeplec i wierzchnik, a Marjan Nowak wierzchnik i „purpurkę” czyli górnośląską chustkę na głowę.

Wspaniała ofiarność Górnoślązaków winna stać się przykładem dla innych ziem Rzeczypospolitej, tak by przez ofiarność ogólną, Muzeum etnograficzne na Wawelu stało się możliwie dokładnym odzwierciedleniem życia polskiego ludu.

Niemieccy baronowie węglawi podwyższają cenę węgla.

Essen 16 bm. — Miejscowe pismo „Deutsche Bergwerkszeitung” dowiaduje się, iż reńsko-westfalski syndykat węglowy nosi się z zamiarem wystąpienia w naj-

krótszym czasie z wnioskiem do rządowej rady węglowej o podniesienie ceny węgla w wysokości 7 i pół proc. — Wniosek nie przewidywał zwyżki cen koksu.

kurs książę Henryk na Pszczynie, zredagowały wielki memoriał, który podpisał także grono mniejszej szlachty górnośląskiej, pochodzącej — rzecz dziwna i znamienna — wyłącznie z tego terenu, który obecnie przypała Polsce. Memoriał ten nosi datę: Pszczyna, 3 kwietnia 1824 r. Poza księciem Henrykiem podpisali to „zażalenie”: Witowski, Wrochle, Markłowski, Schluterbach, Waligórski, Pastwiński, Fragstein, Weissenbach, Szymoński, Hochberg, Wedding, hrabia Arco, Guner i Skrzeński. (W międzyczasie ta niemiecka albo zniemczona szlachta górnośląska wygłębła a dobra ich po wielkiej części pochłoniął ordynat pszczyński.) Memoriał został królowi pruskiemu wręczony dnia 8 kwietnia 1824 przez księcia Henryka Anhalt-Koethen-Pless, który załączył jeszcze do siebie samego osobne pismo, popierające „zażalenie” jeszcze odrębnymi „dowodami”.

I w temże memoriale pszczyńskorybnicka szlachta górnośląska prosi króla, by wydał deklarację do pierwszej deklaracji w sprawie regulacyjności. I to „zażalenie” król pruski przekazał partyjnemu ministrowi Schuckmanowi do rozpatrzenia.

Minister Schuckmann zażądał w tej sprawie opinii Generalnej Komisji w Strzelcach, której zdania były podle-

lane. Pierwszy justycjarz, rada sprawiedliwości Elsner, oddaje opinie osobną dnia 8. 4. 1824 r., z której do-wiadujemy się, co następuje:

Elsner nie może poprzeć żądania, by zakres podlegających regulacji posesyj jeszcze więcej ograniczono, niż to uczyniono dotychczas. Z całym sercem jest za „sięgnięciem w własność prywatną”, jak to uważała za potrzebne ustawa z roku 1811, i jest zdania, że uważa owe ustawy właśnie dla Górnośląska za zbawienne z powodu znajdującego się tam przemysłu.

Sam przeleć przez siedem lat jako dziedzic majątków od 800 do 1600 morgów, które przedtem żyły z sił poddanych, kazał uprawiać folwarki te za pomocą robotników najętych z dobrmi skutkami. Elsner radzi raczej, by rząd pruski poszedł dalej niż dotąd i wydał ustawę, która by wszystkim posesorom gruntów, obowiązany do robotniczy pieszaj (a więc zagrodników i chałupników) nadano prawo własności do posiadanej posesji a robotniczy te winny być zniesione w zamian za roczne renty pieniężne, odpowiadające corocznie każdorazowej cenie za zboże.

Pod datą 11 października 1824 książę Henryk na Pszczynie jeszcze raz udaje się do ministra Schuckmanna, by sprawę przyspieszył „temwięcej, że o-

biecnie już i u mnie ogłoszono obwieszczenie Generalnej Komisji, które pozwała kilku zagrodnikom robotnym żądać zniesienia ciążących na ich posiadłościach robotniczych nawet wbrew woli dziedzica. Chłopi górnośląscy i tak już odnoszą się do swego pana dziedzica z niezautaniem; przy ich „nierozumie” rozwiąza się zupełnie wszystkie wzięły posłuszeństwa, jeżeli chłopu w obwieszczeniu poprostu się powiada, że nawet wbrew woli swego dziedzica ma prawo przedstawiać wnioski o redukcję swej pańszczyzny.”

Kiedy przygotowania w ministerstwie spraw wewnętrznych ukończono, cała rada ministrów zdała sprawozdanie królowi dnia 24 listopada 1824 r., które podpisał: von Altenstein, von Kirchheim, von Buelow, von Schuckmann, von Lottum, von Keuve, von Harske, a na pierwszym miejscu następuje Fryderyk Wilhelm.

Sprawy przedstawiono jak następuje:

„Generalna Komisja w Strzelcach i wrocławski Kolegium rewizyjne są zapatrywania, że dowód o samodzielności gospodarstwa jeszcze nie jest przeprowadzony, jeżeli z posesji nieponio robotniczy sprzątaj i jeżeli posiadziciele dotychczas trzymali sobie zazwyczaj do uprawy bydło pociągowe. Należy raczej jeszcze ponadto udowodnić, że posesor może wyżyć z rodziną z swej posiadłości. Jak widać, Generalna Komisja dodała coś od siebie, czego w deklaracji wcale nie było i czego w żadnej innej prowincji pruskiej nie praktykowano.

To też Najwyższy Tajny Trybunał w Berlinie uznawa powyższe wywody za całkiem niedopuszczalne (unthunlich) gdyż niema ich wcale w ustawie (falls ausser dem Gesetze liegend). Warunki artykułu 5. litera A. są spełnione, jeżeli posesor albo był zobowiązany do robot sprzątajowych lub trzymał bydło pociągowe, albo jeżeli było pociągowe było by potrzebne do gospodarowania na posesji.

Przychylna niemieckim mematom górnośląskim Generalna Komisja podniosła jeszcze i ten bliży dowód, że nie można zaliczyć posiadłości, na których posiadziciele pracują albo 2 krowami albo jednym wołem, do posesyj, podlegających regulacji. Gospodarz winien był trzymać przynajmniej 2 woły pociągowe. Najwyższy Tajny Trybunał zaś trzymał się ustawy i zwyciężają, powiadając, że wystarczy w zupełności, jeżeli wogóle na posiadłości było pociągowe jest potrzebne „choćby w najmniejszej mierze”.

Pruska rada ministrów wobec tego wywozdi:

Jakkolwiekby z tych sprzecznych opinii zanaywaniem Najwyższego Trybunału najwięcej odpowiada ustawę, to jednakowoż przy tej wykładni ustawy w stosunku do Górnośląska minelaby się ustawa z wstąpiwim zamiarem. A zamiarem tym jest to, by dziedzicom zapewnić zasiedziały robotników. Zagrodnicy górnośląscy stanowiąc mają za wiele ziemi, gdyż ich głównym zadaniem jest pracować na folwarkach pana, a nie na własnej chudobie. Takie jest już ich przeznaczenie.

Życie i twórczość Słowackiego.

(Anhell.)

Jest to poemat pisany prozą biblijną. Już w „Kordjanie” znajduje się zaczątek, względnie zapowiedź „Anhelliego”. Dramat jest bowiem pierwszą częścią trylogii, której wypadki rozgrywają się w latach 1829—1837. Część druga prawdopodobnie miała dać sceny z powstania, trzecia na tle stosunków emigracyjnych, miała wystawiać bohatera przynoszącego swe cierpienia w ofierze ludowi. Wprawdzie cały pomysł w pierwotnym zarysie został zaniesiony, jednak trzecia część postanowił poeta napisać. „Anhell” przechodził różne fazy, dopiero podczas podróży po Palestynie, w klasztorze Maronitów, w skupieniu religijnym uświadomił sobie ogrom cierpień ludzkich, w szczególności własnego narodu i własne życie. Równocze-

śnie w chorobliwej wyobraźni wymarzył, że istnieje tajemnica przyczyna jego smutku, że może Bóg go przeznaczył na ofiarę serca za winy własnego narodu. W takim nastroju powstał „Anhell”. Jest to poemat pełen melancholiznego smutku i zawiera, podobnie jak utwory Krasńskiego, podkład filozoficzny. Sybir jest jedynie tłem poetycznym, na którym Słowacki maluje obrazy ogólnej niedoli skazańców i emigrantów po r. 1831. Obraz to ponury i pesymistyczny. Myśli wyrażone w poemacie tkwiły silnie w duchu czasu i poemat zyskał ogromne wzięcie. W twórczości Słowackiego zajmuje on poważne miejsce jako ostateczny i najsilniejszy wyraz rozmyślań nad przeznaczeniem własnym i społeczeństwa, ale także ekstazy, głównej potęgi jego talentu. Z drugiej strony jest on najsilniej zestrojony z prądami tej hołojcej, wieszcej poczuj narodowej, które po r. 1831 coraz większego nabierała znaczenia.

Tysiąc wygnañców przybyło na Sybir i zamieszkało razem. Następnie zawarli z miejscowa ludnością przynie-

rze. Król Szaman przyłączył się do nich. Lecz Szaman szybko poznał słabe serca wygnañców i kazał im ożwać, mieć nadzieję zmartwychwstania. „Rozpatrzywszy się Szaman w sercach owych zgraj wygnañców, rzekł sam w sobie: Zaprawdę, nie znalazłem tu, czegom szukał. Oto serca ich słabe są i dadzą się podbić smutkowi. Dobrzy byłiby z nich ludzie w szczęściu, ale je nieda przemieni w ludzi złych i szkodliwych. Co uczyniłeś Boże? Ażaj każdemu kwiatowi nie dajesz dokwić tam, gdzie mu jest ziemia i życie właściwe? Dlaczego ci ludzie mają ginać? Wybore wlec jednego z nich i ukocham go jak syna, a umierając, oddam mu ciężar mój, i większy ciężar, niż mogą unieść inni, aby w nim było odkupienie. I pokaże mu wszystkie nieszczęścia tej ziemi, a potem zostawie samego w ciemności wielkiej z brzemieniem myśli i tęsknot na sercu.” Szaman wybrał Anhelliego, wzbudka w nim miłość ku sobie, a potem jak Wirgili Dantego w „Boskiej komedji” oprowadza po plekle społecznym Sybiru, pokazując szereg ogromnych

cierpień narodu: zgorzenie dzieci, zwłoki starca w kaidnach, sławnego niegdys w senacie, którego Szaman dwa razy wskrzeszał, a za każdym razem umiera z niedoli; ostatniego z konfederatów baskich, który żył tylko wspomnieniem ojczyzny, obecnie obdzieranego przez celników. I rzekł Szaman: „Oto już nie będziemy cudów okazywać, ani mocy bożej, która w nas jest — ale płakać będziemy, bo zaszliśmy do ludzi, którzy nie widzą słońca. Ani nauk im dawać należy, bo ich więcej nauczyły nieszczęścia — ani nadziei im dawać będziemy, bo nie wierzą. W dekrecie co je notepił, napisano było — na wieki!.. Oto są kopalnie Sybiru. Stają tu ostróżki, bo ta ziemia brukowana jest ludźmi śpiącymi. Słyszysz? Oto oddychają cicho, a niektórzy z nich leżą i padają przez sen. Jeden o matce swojej, drugi o siostrach i braciach, a trzeci o domu swoim i o tej, która milowała sercem, i o łunach, gdzie mu się zboże kłaniało, jak panu swemu — i szczęśliwy są teraz przez sen... lecz się obudza. W innych kopalnicach wyją zbrodniarze, lecz ta jest tyl-

Mownica publiczna.

Pod adresem K. S. 24 i klubu kolejowego „Smok” w Szoplicach.

Obywatele - Polacy ubolewają nad tem, że przy zawodach, które odbyły się w ubiegłą niedzielę, drużyny wymienionych klubów posługiwały się wyłącznie wyrazami niemieckimi, co drażniło Polaków, a u Niemców wywoływało uśmiech politowania.

Przedewszystkiem boli to starych wlarusów, którzy ćwiczyli na tem kamem boisku w tow. gim. „Sokol”, dwadzieścia lat temu, w czasach niewoli! A dziś, w wolnej Polsce, słyszą, jak kluby sportowe, które mienia się polskimi, jakby na urągowski sposób wprowadzają język niemiecki. Czy to się godzi?

Wobec powyższego wzywamy zarządy wspomnianych klubów do pouczenia swych członków o godności narodowej.

Obywatele. Echo wyborów do Rady zakładowej na kopalni „Ema”.

Na kopalni „Ema” odbyły się wybory do Rady zakładowej dnia 1 i 2 czerwca b. r. Były trzy listy, z których trzecia była niemiecka, a mianowicie „Christlicher Gewerkeverein”. Niemcy, a raczej caprańcze, bo Niemców prawdziwych tu niema, cieszyli się nadzieją, że przy tych wyborach uzyskają takie zwycięstwo, jak przy wyborach komunalnych, kiedy przez różne intrzygi zdobyli połowę głosów tut. kolonji. Lecz „kto naprzód idzie, ten zawsze musi dwa razy liczyć”. Wynik wyborów do Rady zakładowej przedstawia się zgola inaczej, niż żyłszy sobie panowie z listy trzeciej: Otrzymali tylko dwa mandaty, gdy tymczasem Z. Z. P. otrzymało 9, a Związek Centr. jeden mandat. Kto właściwie jest na liście trzeciej? Na czołowego kandydata wybrali sobie ci panowie y. Pipreka, który jeszcze przed dwoma laty był Polakiem, a później stał się orygiatlem takich Cichych, Groege-Niejeden z robotników Polaków, w ubiegłym roku zdradził swoich polskich wzwaryszy, to też przed teraźniejszymi wyborami, czując może wyrzuty sumienia, oświadczył, że na niemieckiej liście kandydować nie będzie. Ale wola tego podchlebów była silniejsza, niż jego i im Piprek stał się narzędziem tych wiaru jednostek, które nie cieszą się dorą opinią wśród naszych robotników.

Niejeden z robotników - Polaków wdząc go na liście, jako czołowego kandydata, a nie wiedząc do czego on zdąży, głosował na tę listę. Tylko dzięki niemu to warcholstwo mogło operować. Lecz przypuszczam, że jest to ostatni rok, w którym p. Piprek spłania rolę parawanika, a na przyszły rok ja tym panom należyta odprawa. Panie Piprek, jak na to wszystko zapamiętaj się Twoja rodzina? Nie lekasz się, że Cie dziatki Twoje będą przeklinać za to, żeś wobec nich zawiñił? Upamiętaj się, i choćby jeszcze dziś rzucił im swój mandat do nóg, bo tylko takie postępowanie może zmyć plamę z Twojego czoła. O innych nie będę się rozpiszywał, bo, mówiąc szczerze, szkoda czasu.

A teraz parę słów pod adresem nowej Rady zakładowej. Pragniemy wi-

dzieć waszą pracę. Otwórzcie oczy i uszy, bo na naszej kopalni, pomiędzy urzędnikami, począwszy od pana dyrektora aż do najmniejszego, panuje duch germański. Wiecie o tem, że pod blawny pretekstem wydalił sztygara Rajdacha dlatego, tylko, że był Polak. Utrzymujcie bliższy kontakt z Urzędem górniczym, a że macie prawo objazdu

zaprowadzenie należyte porządki. Przedewszystkiem zwróćcie uwagę na to, żeby wszystkie kartki były pisane po polsku, a nie po niemiecku. Jeśli nawet p. dyrektor rzekomo Polak, podczas czynności służbowych posługuje się niemiezjęm, to innym niema co się dziwić. Lecz „przyjdzie kreska na Patyska”. A więc: „Czuj duch!”
Obserwator.

Uzupełniające wieści o zająciu w Bielszowicach.

MORALNYMI SPRAWCAMI INCYDENTU: KS. BUSCHMANN I INNI VOLKSBUŃDZIŚCI.

W związku z artykułem p. t. „Prawa o Bielszowicach” otrzymujemy z Bielszowic następujące cenne informacje:

Komitet przyjęcia Ks. Biskupa w Bielszowicach ustalił program uroczystościowy w obecności Ks. prob. Buschmanna, to jest z jego współudziałem. Program ten nie przewidywał niemieckiego przemówienia i manifestacji niemieckiej. Lecz ks. prob. Buschmann przed ostatecznym ustaleniem programu uroczystościowego, podał Ks. Biskupowi swój własny program, który przewidywał niemieckie przemówienia i owacje, o czym jednak przed komisją uroczystościową zamilczał, a co gorzej, urabiał program drugi odmienny od pierwszego, wiedząc dokładnie, iż jego program uzyskał już aprobatę Ks. Biskupa, który nie wiedział, iż właściwy program ustalił komitet do tego powołany.

Incident, który zaszedł w niedzielę, był spowodowany prowokacją negatów „Cecilików”. Plan cały na tydzień przed przybyciem Ks. Biskupa był ukuty przez Volksbundowców razem z ks. prob. Buschmannem, na co są świadkowie.

Zamilczenie ks. prob. Buschmanna przed komitetem uroczystościowym, iż Ks. Biskup posiada program przedłożony przez ks. prob. Buschmanna, wskazuje na to, iż w programie Volksbunde-rowskiego było uśpić czujność Polonii miejscowej. Polonia miejscowa dowiedziała się o tych tajnikach dopiero krótko przed niedzielą, w czasie której zaszedł incydent.

Wiadomości niemieckich gazet, jakoby Ks. Biskup miał zostać uwieziony przez powstańców, są czystym wymysłem. Wyjaśnić należy, iż z chwila,

kiedy warcie honorowa dano przed miejscową rezydentą Ks. Biskupa, renegaci rozpowszechniali po wsi plotkę, iż powstancy wieźą Ks. Biskupa. Na tie tych plotek sytuacja jeszcze bardziej się zaostrzyła, a wyłuszone stąd zdenerwowania udzieliło się widocznie również ks. Namysłowi, kapelanowi Ks. Biskupa. Gdyby bowiem ks. Namysł kazał zawałać odpowiedniego przełożonego powstańców i z nim się rozmówił, to incydent byłby odrazu zlikwidowany. Powstańcy bowiem, stojący na warcie honorowej z natury rzeczy oczekiwać musieli dalszych dyspozycji od swego komendanta.

Główną winę całego zajścia ponoszą miejscowi Volksbunďziści na czele z ks. prob. Buschmannem i asystentami jego: jak: Herr und Frau Rataj, Familie Palica (usunięty portier z kopalni Bielszowice) i Herr Fellbier. Ostatni prowadzi niemiecki „Cecilien-Verein” i pomaga jak może niemieckiej propagandzie. Ow Fellbier poprzednio był dyrygentem w polskich towarzystwach śpiewu, a nawet prowadził orkiestrę instytutcy państwowych.

Znamienny jest fakt, iż po wyjeździe Ks. Biskupa do Końcyc. co miało miejsce po godzinie 15-tej, ks. prob. Buschmann wyjechał do Niemiec pojeździem o godz. 15.30 i do dziś dnia (15 b. m.) nie wrócił.

Widocznie ks. Buschmann czuł, że to on był głównym moralnym sprawcą całego przykrego zajścia i chciał uniknąć niemilych wyrzutów ze strony Polaków. Dla dobra parafji byłoby najlepiej, iżby ks. Buschmann na zawsze już pozostał w Vaterlandzie.

Witold Wierzbowski.

Krytyczny głos Polki-jubilatki o ostatnim zjeździe Tow. Polek.

P. KORFANTY ZE ZJAZDU TOW. POLEK UCZYNIŁ SWÓJ WIEC PRZEDWYBORCZY.

Jak żywe jest poruszenie i niezadowolone wśród kobiet polskich z tego powodu, że na ostatnim zjeździe Tow. Polek dopuszczono wpływy partyjne p. Korfatego, dowodzi list, jaki otrzymaliśmy od Polki-jubilatki, odznaczona na ostatnim zjeździe medalem pamiątkowym. W liście tym, napisanym przez panią Antoninę Kempnińska z Łagiewnik, czytamy co następuje:

Gdyśmy usłyszała, że będzie ogólny zjazd Tow. Polek w Katowicach, tam nie mogła się tej radosnej chwili doczekać. Czas nam sprzyjał piękna pogoda, w kościele było bardzo uroczyste, a ja czułam się szczę-

ko grobem synów ojczyzny i pełna ichności. Łańcuch co tu szczyka, smutny ma głos, a w sklepieniu są różne echa — i jedno echo, które mówi: żałuję was.” Następnie Szaman pokazuje Anhellem wszystkie okropności Sybiru, wreszcie starca pedżonego przez fałszychy za to, że w święto nie pracował.

Tymczasem owych tysiąc wygnańców zaczęło między sobą kłótnie. Podzieliłi się na trzy gromady. Jedna z nich za wodzą obrala sobie króla Szana, druga Skartabelle, który chciał ziemię podzielić, a trzecia księdza Bonifata, który chciał kraj zbawić modlitwą. Kłótnia zaczęła coraz więcej wzrastać, tak, że zdawało się przyjdzie już do bratobójczej walki. Dopiero ksiądz Bonifata podał projekt, aby całą sprawę zdać na sąd boży. Na krzyżach przybito trzech dobrobytnych męczenników z każdej grupy. Słuszność miała być przy tem stroniectwie, którego męczennik najdłuższy pozostał przy życiu. „I tłumy stały w milczeniu pod krzyżami, czekając, co się stanie. I tak te noc zastała

na śniegu; a była wielka ciemność i okropne milczenie. Aż o północy zorza borealna rozciągnęła się na całej niebios polowicy i ogniste wystrzeliły z niej młocę; a wszystkie stało się czerwone — i to krzyże z męczennikami. Wtenczas strach jakiś ogarnął tłumy — i rzekły: Zle czynimy! Godziż się, aby za nasze wiary ci ludzie gineli niewinnie? I przerażyli się zgraje, mówiąc do siebie: Oto umierają i nie skarżą się. Rzekli więc do tych, co byli ukrzyżowani: Chcecie, a zdejmiemy was — lecz ci im nie odpowiadzieli, będąc już umarłymi. A poznawszy to, rozbiegły się zgraje, pełne przerażenia, a żaden z tych, co uciekali, nie odwrócił głowę; aby spojrzeć na martwe i umęczone. Zorza je czerwieniła, zostali sami. „Ciała męczenników pogrzebał Szaman z Anhellem. A gdy zbliżali się do cmentarza, usłyszeli Anhell i hymn skarzających się mogił. Lecz uciszył je anioł mogił, w wiasta imieniem Ellenai, która niedgdyś kochała. Była to plastunka mogił Eloe, urodzona ze tzy Chrystusa na Gol-

gocie. Tymczasem pijane i niesforne tłumy wygnańców zabijają Szamana. Ciało umierającego starca wynosi z domu Anhell, w czem pomogła mu młoda niewiasta imieniem Ellenai, która która niedgdyś była zbrodniarka. Po pogrzebie Szamana Anahelli, spełniając jego rozkaz, zamieszkał z Ellenai przez jakiś czas, na dalekiej północy, w lodowej pieczarze. Ale Ellenai po pewnym czasie umarła. Po jej śmierci w trzy godziny po północy usłyszeli Anhell i stukanie do drzwi, które były z lodu i odwaliszy były, wyszeli. I zobaczyli owego anioła, który mu był przypominał miłość dla niewiasty i pierwszą jego miłość na ziemi; więc spuściszszy przed nim głowę, stał cicho. I rzekła do niego Eloe: Wytnieś mi tu umarłą twoją siostrę. A ja wezmę ją i pochowam litośnie; moja jest. Odszedłszy więc Anhell do jamy, wziął na ręce trupca, wyniósł i położył go na śniegu przed aniołem. A Eloe uklękawszy nad śpiącą, położyła pod nią z obojczy strony końce skrzydeł łabędzi i zawiązała je pod umarłą. I z pełnemi

ślizwą, żem mogła z bliska ujrzeć naszego ukochanego Arcypasterza ks. Biskupa Li-sieckiego. Po nabożeństwie udaliśmy się do sali gmachu teatralnego, a ja jako jubilatka spędziłam cały czas uroczystego zebrań na scenie i pilnie uważałam na rozpoczęte obrady, aby jak najwięcej nauki uzyskać. Nasze uroczyste zebrańie zakończył swoją obecnością ks. Biskup Lisiecki. Ze zdziwieniem zobaczyłam, że przyszedł także p. Korfianty i gdym go ujrzała koło ks. Biskupa, to przyszło mi na myśl, jakoby to Judasz był koło Chrystusa. Jam sobie myślała jako wieśniaczka, że ten wyższy stan, który kierował zjazdem, będzie nam świecił na dalsze prace czystą oliwą. Pomyliłam się jednak srodeż, gdym usłyszała, jak p. Sosłiski mówił, jak namy podczas nowych wyborów głosować i do tego mężów i synów namawiać. W tej samej chwili p. Korfianty podszepcywał p. Sosłiskiemu, aby powiedział, że żony mają swoim mężom i synom „przykazać”, żeby tak głosowali, jak on sobie tego życzy.

Przy tych podszeptach uśmiechał się p. Korfianty złośliwie. A gdy p. Korfianty zabrał głos, to z jego ust takie naboże wchodziły słowa, jakby się w księdza przemienił, lecz w sercu miał co innego, a rękami tak rozdzierał i wykręcał, jakby chciał kogo poszarpać.

Na drugi dzień zjazdu miał być wybór nowego zarządu. Ale pożał się Boże, takiego wyboru, jak jestem 25 lat w Towarzystwie jeszcze nie widziałam. Wedle mego zdania w skład komisji Matki powinno być wieść przedstawicielki poszczególnych kół Tow.

Ale zarządowi nie przyszło to wcale na myśl, natomiast widziałam w rękach pań z zarządu karteczki, na której już cały gotowy skład komisji był wypisany i te karteczki odczytano. I nie była to komisja Matki, lecz raczej małoschy, bo ułożono ją bez porozumienia się ze zjazdem delegatki. Podczas obrad „komisji Matki” kilka członkiń starego głównego zarządu po jednej ułatniały się od stołu i powracaly z podszeptowaniem, a jedna z tych pań poczęła coś kreślić na karteczce przed p. Korfiantową, która przeczytawszy ją uśmiechem znak swego przyzwolenia. Zwróciłam uwagę na to mojej sąsiadce, która to samo zauważyła. Po krótkim czasie „komisja Matka” przybyła na salę ze swoimi „wynikami” i przewodnicząca zjazdu zaczęła czytać skład nowego zarządu i tylko się pytała, kto jest za ten, lecz kto jest przeciw, to zapytano się tylko co w jednym wypadku. Podczas odczytywania nazwisk padaty z sali zapytywania co do osób kandydatek, lecz na pytania te nie zwracano uwagi.

Kobiety dopraszające się o głos i chcące swoje uwagi dorzucić, przeważnie głosu nie otrzymywały. Uważam więc, że zbiegic zjazdu był z góry partyjnie łożony a „wybory” nowego zarządu, odbyte w sposób powyżej opisany, nie mogą być uznane za ważne.
Antonina Kempnińska.

DYWANY MENCZEL

KATOWICE, ULICA 3-GO MAJA 17
Dywany, chodniki, cokosy, linoleum, maty, franki i story
Najtańsze ceny Kształna obsługa
Ceny znane naftasze 2%
2%
2%

Wiadomości bieżące.

TEATR POLSKI.

„Promienna Barona Cygańskiego”. Wymyślna opera komiczna Jana Strabusa „Baron Cygański” ukazuje się poraz pierwszy w sobotę dnia 18 czerwca. Obsadę głównych partii stanowią pp. Zamorska, Chodakowska, Zdanowska, Strzyżyńska, Stepiński, Mawani, Danowski, Sendecki, Kocuzkiewicz, Karpiński, Jastrzębski i inni. Reżyseruje p. M. Danowski. Dyrygent kameralny St. Barański.

Popularne przedstawienie „Proboszcz wśród bogaczy”. W niedzielę 19 czerwca w sali im. odegrana będzie Święta komedia „Proboszcz wśród bogaczy”. Wszystkie dotychczasowe przedstawienia „Proboszcza” odbyły się przy doszczętnie wysprzedanej widowni. Tym miejscu na niedzielne przedstawienie „Proboszcza” zmniejszono o 50 gr. do 2 zł.

Trzeci koncert występ Ignacego Dyrka. Znamięty tenor polski Ignacy Dyrka wystąpi poraz trzeci w niedzielę dnia 19 czerwca w wspaniałej operze Czajkowskiego „Dama pikawa”. Bilety należy wcześniej zamawiać w kasie Teatru. Telefon 24 48.

Ewa Bandrowska i Zenon Dolnicki. W rekwiście Teatru udało się pozyskać na kosztowny dzień gościnny występ znakomitego publicyście i dziennikarce p. Zenona Dolnickiego, który w roli wspaniałej partii Figara w operze „Figaro w domu” „Cyrulik Sewilski”. Przedstawienie „Cyrulik Sewilski” gwiazdki gościnny występ znakomitego primadomy opery warszawskiej i lwowskiej p. Ewy Turckiej-Bandrowskiej, która wystąpi w swej najlepszej kolorystyce w roli Rozyny.

„Balladyna”. Teatr Polski uczcił pamięć naszego nieśmiertelnego wieszaka Juliusza Słowackiego wystawieniem „Balladyny”. Uroczysta premiera „Balladyny” odbędzie się w niedzielę dnia 27 czerwca br.

REPERTUAR TEATRU KATOWICKIEGO.

Sobota, 18 bm. „Baron cygański” (premiera)
Niedziela, 19 bm. pop. „Proboszcz wśród bogaczy”, wczelniczy koncert i gościnny występ I. Dyrka.
Wtorek, 21 czerwca „Cyrulik Sewilski” (występ E. Bandrowskiej i Zenona Dolnickiego)
Wtorek, 21 czerwca „Dama pikawa” (występ I. Dyrka).

(K) Banknoty złośliwie uszkodzone nie będą przyjmowane. Warszawska dyrekcja poczt i telegrafów na żądanie Banku Polskiego wydała zarządzenie urzędowi i agencjom pocztowym, aby w przypadkach zauważenia przy wplatach rozrywnie uszkodzonych biletów Banku Polskiego — nie przyjmowały ich, lecz kierowały klientów do oddziałów Banku Polskiego. Za znaną rozrywnie złośliwego uszkodzenia. Bank Polski uważa banknoty, opatrzone prywatnymi stemplami, podpisami, notatkami liczbami, jakoteż pociecie lub nadpalenie brzegów nie tylko właściciela obrotu biletu, lecz również marginesu ze znakiem wodnym.

(K) Rządka a dogodna sposobność dla poznania kresów wschodnich. Z. O. K. Z. w Warszawie urządza krajowawczo-towarzystwa wycieczka do Wilna i okolic. Wycieczka zwiedzi Wilno, Wileńkę, Troki i Zielone Jeziora. Kogata wycieczki t. zn. przejazd koleją, automobilami i statkami, noclegi i utrzymanie w pierwszorzędnym hotelach wynoszą 78 zł. (II. kl. 90 zł.). Wylazd z Warszawy 28 bm. o godz. 20.30 powrót 4 lipca o godz. 6. Zgłoszenia w Zarządzie Z. O. K. Z. Warszawa, ul. Krucza 4 m. 22. — Gdyby zgłosiło się ponad 10 osób, ofiarowują 33 proc. zniżkę kolejową z Katowic.

Obchód jubileuszowy 30 kolejarzy. W niedzielę dnia 19 bm. w sali Powstańców w Katowicach. Stowarzyszenie Kolejarzy, filja Katowice urządza uroczysty obchód dekoracji 30 jubilatów-kolejarzy, z których ponad 45 lat przeszły: Cledura Mieczysław, Nawrocki Jan, Szuba Robert i Skrzyż Walenty, ponad 40 lat: Srebrer Jan i Słowik Szymon, Walus Piotr i Domański Piotr, ponad 35 lat przeszły: Brzezickiewicz Hieronim, Papoń Włodzisław, Kotek Wincenty, Ornłowicz Władysław, Miemczyk Wilhelm, Dzulbek Antoni, Szwach Jan, Plewniak Franciszek, Patola Jan, Stył Tomasz, Mielnik Andrzej, Drobczyk Józef, Król Jan. Ho-

Uroczystość utworzenia parafji w Gaszowicach.

W niedzielę 12 czerwca gminy Gaszowice, Piecie i Solarnia-Szczyrbice w powiecie rybnickim obchodzili wspaniałą uroczystość. Mianowicie trzy te wszystkie złączone zostały w jedną nową parafię w Gaszowicach, której duszpasterstwo objął ku ogólnemu zadowoleniu przewiel. ks. wikariusz-lokalista Ryszard Broda z Rybnika. Już z rana zebrały się dzieci szkolne grupy Gaszowice, Piecie i Solarnia Zw. Powstańców Śląsk, pod kierunkiem nauczyciela Zygmunta Andraszaka, liczne inne związki narodowe i religijne ze sztandarami i chorągiewkami w Gaszowicach, skąd przy dźwiękach orkiestry wyruszone na granicę parafji. We wsi Szczyrbice imieniami trzech mił przywitał przybyłego autem duszpasterza p. Józef Langer, naczelnik gminy Gaszowice. Następnie ruszyła procesja do domu parafjalnego; tłumy wiernych zalegały wzgórze, na którym niebawem stanie śliczny kościół parafjalny. W skupieniu ducha wysłuchali wierni przemówień przew. ks. Pawła Kuczki, czcigodnego dotychczasowego duszpasterza, który ze łzami w oczach poeznął się z polową ambony z wiernymi. Wzruszając przemówił także przew. ks. proboszcz Rejnek z Rybnika, odając wiernych pod opiekę duszpasterską swego współpracownika i wikariusza. Ksiądz Ryszard Broda wygłosił przemówienie powitalne do swych parafian i rozpoczął swą działalność duszpasterską pięknym kazaniem. W prezbiterium zasiadli goście ze starostą powiatu rybnickiego p. Aleksandrem Troską na czele. Także przedstawiciele władzy szkolnej, p. inspektor Apolinary Stokłosa, p. naczelnik okręgu Wileczek, p. naczelnik gminy T. Langer i tłum wiernych wysłuchali nabożnie uroczystej Mszy św., którą w asyście przew. konfratrów odprawił ks. Broda, udzielając parafjanom po raz

pierwszy swego kapłańskiego błogosławieństwa. Z uznaniem podkreśli należy, że wzorowy porządek tak w czasie procesji jak też nabożeństwa utrzymywali członkowie Zw. Powstańców Śląsk, dając świadectwo swej sprawności organizacyjnej. — Staraniem kierownika siedmio-klasowej szkoły powszechnej im. Tadeusza Kościuszki odbyła się o godz. 18-tej uroczysta Akademia Papieska. W stosownie udekorowanej sali, w której na postumencie widniał obraz Ojca Świętego, chórz szkolny pod batutą dyrygenta, p. Zygmunta Andraszaka, prezesa Zw. Powst. Śl. w Gaszowicach, wykonał szereg pieśni nabożnych. Punktem kulminacyjnym akademii, przepętanej legendami i deklaracjami działaw szkolnej — było przemówienie kierownika szkoły p. Eugenjusza Rohrbacha. W czasie akademii przemówiali także ks. prob. Paweł Kuczek, wikariusz oraz p. inspektor szkolny Apolinary Stokłosa. — Drugą część uroczystości popołudniowej miała charakter świąteczny. W nader wesołym nastroju spędzili zebrani kilka godzin przy dźwiękach wytrawnej orkiestry pod batutą p. Władysława Mazurka, którego pracując dyrygenta chóru mieszanego także wywala obfity plon i nagrodzona została licznymi okłaskami. O godz. 19-tej wzniesionym nastroju zakończono uroczystość wspólnym odśpiewaniem Hymnu Narodowego, którego ściegłos popłynął potężnie w najdalsze zakątki kresowej gminy Gaszowice, ponieważ odbyła się zabawa tańeczna. — Uroczystość zakończyła uroczystość dzięki uśmieszniom staraniem Komitetu Obchodowego i wszystkich poświęcających się sprawie i interesowi, wypadła nader udaną i wykazała, że społeczeństwo polskie w Gaszowicach potrafiło godnie przyjąć swego duszpasterza.

Kolejarze prostują partyjn., propagandę „Polonii”

Od zarządu Związku Urzędników Kolejowych — zrzeszenie zaw. Parowozow i sekcji warsztatowych okręgu katowickiego, otrzymujemy następujące pismo:
Zarząd zwrócenia zawiadomów i pomocników warsztatów i parowozow przy Związku Urzędników Kolejowych oświadcza: Nie mamy nic wspólnego i nie zolidarujemy się z poglądami, wygłoszonymi przy uroczystości poświęcenia sztandaru Z. U. K. ku czci p. Korfiantego przez zawiad. warszt. p. Kółka, jak donosi „Polonia” nr. 160. — Dowiadując się, iż przez jednostki z zarządu okręgowego Z. U. K. zaproszono za chrześniwych p. Korfiantowa i redakt. „Polonii” p. Smotrzyckiego, po uroczystości kościelnej w dalszych uroczystościach żaden z naszych członków udziału nie brał. Dalecy jesteśmy od te-

go, by p. Korfiantemu jakiegokolwiek owoacje lub dziękczynienia składać, gdyż p. K. żadnymi zasługami, dotychczas poprawy bytu ludu śląskiego, przedewszystkiem wobec kolejarzy pozyskać się nie może. — Natomiast odnośmy się z największym zaufaniem do obecnego Rządu, a przedewszystkiem do naszego czcigodnego, w pracy dla dobra ludu śląskiego nieustraszonego Pana Włodowy dr. Grażyńskiego. Uważamy, że tylko zgodna i owocna praca jest potrzebna dla dobra narodu polskiego a nie ambitna i egoistyczna polityka p. Korfiantego, podkopująca autorytet naszych władz. Polityka p. Korfiantego jest i dla dobra polskich kolejarzy w wielkiej mierze niekorzystna.

Za Zarząd:
Parusel, prezes.

leczek Jan, Jonkisz Antoni, Jezela Tomasz, Klauza Piotr, Jochymczyk Jan, Flela Jan, Wlechluda Jan i Simka Bartłomiej. — Program obchodu: Godz. 8 rano — pobudka, godz. 9 zbiórka na pl. Wolności, godz. 9.50 wyjazd do katedry św. Piotra i Pawła, godz. 15 uroczysta Msza św. z „Te Deum”. Po mszy defilada przed P. Mm. Komunikacji, delegatami Mm. Kom. i wszystkich dyrekcji kolejowych, pochód ulicami Mikołowska, placem Wolności, 3 Maja i św. Jana do dworca. O godz. 11.45 uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej, godz. 12 wymarsz na boisko „Pogoni”, godz. 19.30 raut przedstawicieli władz i zaproszonych gości, przemówienia, wręczenie dyplomów, upominków etc. 30 jubilatów. Podczas uroczystości będzie przysyrywał orkiestra kolejowa z Katowic. (s)

(K) Na kolonie letnie. Staraniem Z. O. K. Z. w sierpniu br. dodatkowo będzie wysłanych na kolonie letnie 20 dzieci, zamieszkałych w Małej Dąbrówce. Ogółem w br. wspomniany Związek z tut. miejscowości wysłał na kolonie 60 dzieci a więc o 40 więcej, niż w roku ubiegłym. (f)

(K) Związek Młodzieży Pracującej „Jedność” urządza w niedzielę dnia 19 bm. o godz.

18-tej w sali posiedzeń Belwe (dawn. Trwał) przy ul. Kościuszki zebranie konstytucyjne celem zorganizowania filji w Katowicach, na które zaprasza jak najprzejmiej młodzież żeńską, męską, oraz sympatyków.

(K) Z życia polskich rzemieślników. Dnia 20 bm. odbędzie się w Katowicach w lokalu „Strzecha Górnicza” Zjazd delegatów kół Związku Samodzielnych Rzemieślników i Przemysłowców na Śląsku celem rozdziału kredytów, przyznanych przez Rząd. — W tym samym lokalu odbędzie się zebranie organizacyjnego Banku Rzemieślniczo-Przemysłowego.

(K) Wycieczka P. Z. P. Polski Zw. Pracowników przemysłowych, biurowych i handlowych, kół katowickich, urzędów w niedzielę 3 lipca br. wycieczką do Rystrej na Śląsku. Wyjazd w sobotę 2 lipca o godz. 18.30. Zbiórka o godz. 18 przed dworcem. Bilety należy zakupić zniżkowo (wycieczkowe). Kto ma zamiar w wycieczkę wziąć udział, winien się zgłosić u p. Dulowskiego w administracji P. Z. P. Katowice, Poprzeczna 2, do dnia 28 czerwca br. włącznie z

podaniem, czy chce wyjechać w sobotę, lub też w niedzielę rano o godz. 4.30.

Z Katowickiego.

(K) Uroczystość święta Bożego Ciała w Małej Dąbrówce obchodzono w bieżącym roku b. uroczystość. Po nabożeństwie w kościele parafjalnym, o godz. 10, udała się procesja ulicami: Bytomska, Katowicka, Dworcowa do kościoła, gdzie po odśpiewaniu nabożnej pieśni uroczystość zakończono. W procesji brały udział dzieci szkolne pod opieką nauczycielstwa oraz liczne miejscowe organizacje ze sztandarami. Ofiarzy zbudowano cztery: przy ochronie, na rogu Bytomskiej i Katowickiej, w brance kamienicy przy ul. Katowickiej oraz czwarty na rogu Katowickiej i Dworcowej. — Podczas nabożeństwa przy ołtarzach, tow. śpiewu „Wanda” odśpiewało szereg pieśni. Okna, w których widniały obrazy święte, udekorowano były kwiatami i zieloną. (f)

Z Świętośląskiego.

(S) Echa zjazdu Nar. Zw. Powst. Śl. Z wiarogodnego źródła donoszą nam, że w zebraniu delegatów t. zw. Narodowego Yw. Powst. Śl. w Król. Hucie, odbytem w Katol. Domu Związkowym Związek Powstańców Śląskich udziału nie brał. O ile wedle notatki „Polonia” i zaprzyjaźnionego z nią „Ob. Kurier’a” doszło do bójki na powyższym zebraniu, udział w bójce brali z jednej strony „delegaci”, z drugiej strony członkowie N. P. R-u, sympatyzującego z Chadecją. To, że niektórzy zwolennicy p. Korfiantego mieli mundurzy Zw. Powst. Śl., nie jest dowodem, że znaleźli się tam oni z polecenia władz Zw. Powst. Śl.

(S) Przedstawienie smatarskie w Szarlejskiej grupie Zw. Powst. Śl. urzędza w niedzielę 19 czerwca w sali p. Kabańskiego smatarskie przedstawienie. Odegrane będą 3 sztuczki teatralne pt. „Stary mundur” i „Znawca kobiet”.

(S) Uroczystość powstania w Wielkich Hajdukach. W niedzielę 19 czerwca br. grupa Wielkie Hajduki Zw. Powst. Śl. uchodzącego powiatu głiwicko-bożeckiego obchodzili uroczystość pięćdziesięciu lat. Program uroczystości przewiduje: o godz. 9 rano zbiórkę towarzyszą na targowisku, o godz. 10.15 wyjazd do kościoła na uroczyste nabożeństwo. Po nabożeństwie pochód i defilada, o godz. 15 koncert orkiestry 75 pp. w ogrodzie kat. Domu Zw. Podczas koncertu strzelanie do torczy i losowanie. O godz. 20 zabawa tańeczna w salach Kat. Domu Zw. i u p. Michałki.

(S) Skutki burzy. Burza, która ostatnio zamiała nad Śląskiem, wyrządziła wielkie szkody w Lagiewnikach, gdzie z nowego trzypiętrowego domu przy ulicy Sienkiewicza 19 zerwała cały dach wraz z belkami. W sąsiednich budynkach zalala piwnice.

(S) Poświęcenie łodzi harcerek. Zorganizowany przy drużynach harcerek w Brzezniach oddział „wilków morskich” zbudował 13 jedynakowych łodek, które w ubiegłą niedzielę zostały poświęcone. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem w kościele parafjalnym, na którym ks. proboszcz Brandys wygłosił piękne kazanie. O godz. 3 po poł. wyruszył pochód a orkiestra na czele, nad Brynicę do Kamienia, gdzie po odpowiednim przemówieniu i udzielaniu drużynom harcerek uroczystego błogosławieństwa dokonano aktu poświęcenia łodzi ks. proboszcz Brandys.

(S) Zabawa na L. O. P. P. w Wielkich Piaskach. W niedzielę 19 bm. w lesie na Józefów pod Wielkimi Piaskami o godz. 8 po poł. odbędzie się zabawa, dochód z której przeznaczący zostanie na cele Ligi Obrony Powiatu i Państwa.

Z Pszczyńskiego.

(P) Zawody sportowe w Pszczyńcu. Z okazji uroczystości Zw. Powst. Śl. w dniu 12 c. br. w Pszczyńcu i festynu ludowego w tymże dniu po południu, przeprowadzila sekcja sportowa Pow. Komitetu W. P. i P. W. zawody w biegu na przełaj na przestrzeni 2308 m. Do zawodów zgłosiło się 43 zawodników. Na starcie stanęło 22 zawodników, po odpadnięciu kilku przy hadaniu lekarskim. Najlepszy wynik osiągnął Obcokrajowiec Paweł „Sokół” z Pszczyńcy 7 min. 50.8 sek. 2-ri Zawisza Jan Młodz. Wiek. P. W. Piasek w czasie 52.1 sek. 3-cie Buchtał, Józef, Sokół z Pszczyńcy 20 metr. w tyle, 4-ty Czabok Franciszek, Sokół z Pszczyńcy 1 5-ty Kozma Wincenty Zw. Powst. Śl. z Kobiórka. Coraz znacząca ilość zawodników stojących do poszczególnych zawodów na starcie w Pszczyńcu dowodzi, iż powoli i na tutejszym terenie wychowanie fizyczne, sport, zaczyna coraz szersze kręgi pośród miejscowej młodzie-

(P) Pierwszy odpust w Łaziskach Średnich. W niedzielę 19 bm. Łaziska Średnie będą miały poraz pierwszy uroczystość parafialną, t. zw. odpust. Obchodził go parafia przy nowym kościele.

(PZ) Niedzielną uroczystość w Łaziskach Średnich. W ub. niedzielę 12 bm. w parafii Łaziska Średnie odbyła się uroczystość poświęcenia chorągwi Kozegrajki Mariąńskiej. Po nabożeństwie w kościele i poświęceniu sztandaru — uczestnicy uroczystości udali się pod prąd leśny posąg św. Jana. Zdziesiąto się krótkie nabożeństwo. Uroczystość, w której udział wzięli ks. ks. Soltyśk i Janota z Wyrow oraz ks. proboszcz Siłwka z Chwałowic miała bardzo miły i podniosły przebieg.

(P) Poświęcenie biblioteki T. C. L. im. ks. Chrzczaska w Imielinie. Dnia 19 czerwca br. tj. w niedzielę o godz. 4 po poł. odbędzie się poświęcenie biblioteki im. ks. Chrzczaska ofiarowanej dla tutejszej miejscowości przez W. Kurs Sem. naucz. żeńsk. w Tarnowie, na które wszystkich sympatyków ruchu narodowego i oświatowego najuprzejmiej zapraszamy. Zaszczyci uroczystość swą obecnością oprócz p. starosty Szalińskiego i inni przedstawiciele władz i związków. Komitet.

Z Rybnickiego.

(R) Tragiczny zgon chorążego pułku Raciborskiego Św. Powst. Śl. Dnia 15. 6. br. zmarł tragiczną śmiercią niedołężany kolega i powstaniec, skarbnik grupy miejsc. i sztandarowy pułkowy, śp. Skorupa Florian z Rybnika. Jego znaczny charakter i wzorowy żywot zdołał mu wśród przyjaciół i znajomych największe zaufanie i poszanowanie. Zgon jego jest nabożeńskim ciosem dla grona powstańców. Znacząca jego osoba pozostanie na zawsze w pamięci. Pogrzeb odbędzie się dnia 20. VI. br. o godz. 8:30 w Rybniku z leżnicy św. Julusza.

(R) W Jastrzębiu Zdroju dnia 18 czerwca br. tj. w sobotę odegra Kółko Dramatyczne Związku Polskiego Nauczycielskiego Szkół Powzecznych „Ognisko” wodziślawskiego jeden z najpiękniejszych dramatów pt. „Leci liście z drzewa.” — Dramat powyższy był już grany przez ten sam zespół dramatyczny w Wodziślawiu. Gra swoją, stojąca na wysokim poziomie artystycznym, zyskała sobie wówczas zasłużone uznanie. Spodziewamy się, że obywatelstwo katolickie kuracjusze będą mił przywilegi „uczyć” artystyczną polacością „przyjemnością, gdyż po przedstawieniu odbędzie się zabawa towarzyska. Jest to pierwszy występ ruchliwego i znaczącego z działalności społecznej Związku Nauczycielskiego na terenie Jastrzębia-Zdroju.

(R) Wycieczka do Jastrzębia. W niedzielę, 19 czerwca Tow. Tatrzańskie w Rybniku urządza wycieczkę do Jastrzębia. Ojdzad z Rybnika o godz. 14,05 do Moszczenic, Z Moszczenic pół godziny drogi piezaj. Powrót pociągiem wieszorowym.

(R) Pobór rekruta w Zorach. 23 czerwca odbędzie się w Zorach pobór rekruta w sali Domu Związkowego o godz. 8 rano dla miejscowości: Zory, Baranowice, Boguszowice, Folwarki i Gortarowice. W dniu 24 czerwca o tej samej godzinie i w tym samym lokalu dla miejscowości Kleszczów, Kłokocin, Osiny, Palowice, Roj, Rogówka, Rowień, Skrzeczowice, Świerklany Górne, Świerklany Dolne i Szczekowice.

Z Jarnogórskiego.

(T) Subwencja na budowę szkoły. Na budowę szkoły powiatowej Tarn. Góry — Miłotek, Śląska Urząd Wojew. udzielił subwencji w wysokości 20000 złotych. (a)

Z Sublicieckiego.

(L) Starcie z przemysłnikami. W nocy z 18 na 16 bm. strażnicy celni komisariatu granicznego Lublińiec-Południe natknęli się na bandę przemysłników, przyczem doszło do wymiany strzałów. W czasie ataku ranny został przemysłnik Antoni Wawras, mieszkający powiatu świętochłowskiego. Przemysłnikom odebrano 50 Wtr. spirytusu denaturowanego.

Z Cieszyńskiego.

(C) Nowy zarząd L. O. P. w Bielsku. W tych dniach odbyło się w Bielsku organizacyjne posiedzenie nowowybranego zarządu Komitetu Powiatowego L. O. P. w Bielsku. Przewodniczącym komitetu wybrano ponownie p. starostę dr. Duda. Poza tem w skład zarządu wchodzi pp. inż. Stonawski, dr. Wiktor Burda i Teofil Adamecki. Na temże posiedzeniu omawiano akcję zakładania nowych kół lokalnych. Przyjęto do wiadomości, że liczba członków w poszczególnych kółach powiatu bielskiego wzrosła o 5000 nowych członków. Dochód z Dnia lotniczego wyniósł 1000 złotych.

Niemiełe zajście na posiedzeniu rady miejskiej w Wodziślawiu.

Piszą nam z Wodziślawia: Na porządku obrad tutejszej rady miejskiej w przeszłą sobotę stał między innymi wniosek magistratu o udzielenie zapomogi w kwocie 1000 złotych tutejszemu Związkowi Powstańców na wychowanie fizyczne naszej młodzieży. Radni niemieccy obecni byli kompletnie w liczbie 7, Polaków było 9. Rozumie się, że nasi „lojalni” radni pod batutą pana nauczyciela z czasów pruskich byli zgodnie przeciwnikami wyżej wymienionego wniosku. Nie mógł ich przekonać p. Wyleżył swymi wywodami pełnymi porozumienia dla sprawy tak wzniosłej w oczach każdego Polaka. Lecz kto był myślał, że Niemcom przyjdzie z pomocą radny z grona Po-

ląków, a to pan — Michalski? Nie zważając na swoją przeszłość jako powstańca i patrioty polskiego, mówił ku wielkiemu zadziwieniu naszych „naiserdeczynszczyz”, którzy go zaś chwalił będą w swojej szmacie trunkhartowskiej, stowa tajemnicze, ale oczywiście nieprzychylnie, ba wprost obrażające dla Związku Powstańców i radził — on prezes rady obrany głosami polskimi — głosować przeciwko udzielaniu zapomogi. Uchwalono jednak udzielić zapomogi głosami 8 przeciw 7 głosom niemieckim. Pan Michalski demonstracyjnie nie głosował. Trudno, bardzo trudno, tłumaczyć tego rodzaju postępowanie b. oficera wojska polskiego.

Życie sportowe.

WYNIKI CZWARTKOWYCH ZAWODÓW W PIŁKĘ NOŻNĄ.

- K. S. Powstańców Śl. Siemianowice — K. S. Śląsk Siemianowice 1:3.
- Z powodu ciężkiego terenu przebieg gry nosił charakter ospaly.
- K. S. Rybnik „20” — K. S. „Silesia” Parusowice 6:3.
- K. S. „Sławia” Ruda — K. S. „Śląsk” Świętochłowice 1:1.
- I. K. S. Tarnowskie Góry — Kolejowy K. S. Katowice 2:1 (0:0).
- K. S. „Silesia” Parusowice — K. S. Chwałowice 8:1.
- K. S. „Sławia” Ruda — K. S. „Wawel” Wierk 4:0.
- S. M. P. Wodziślaw — S. M. P. Pszów 7:1 (3:1).

Pierwsza porażka mistrza rybnickiego Okręgu Sportowego. Pszów zawodował z 5 graczami rzerwowymi i grał zupełnie flegmatycznie. Można było odnieść wrażenie, że gracze ze Pszowa ignorują sobie graczy z Wodziślawia. Wodziślaw grał ofiarnie i bardzo ładnie i w zupełności zasłużył na tak wysokie zwycięstwo.

Kraków. Jutrzenka — Legia 5:4. Zwycięstwo Jutrzenki należy do zwycięstw sensacyjnych, jeżeli się uwzględni, że dotąd Jutrzenka w tabeli zawodów o mistrzostwo Ligi stoi na ostatnim miejscu. **Warszawa. Wisła — Warszawianka 2:0.** **Łódź. Polonia (Warszawa) — L. K. S. 4:3.**

OBECNY STAN TABELI MISTRZOSTW LIGOWYCH

przedstawia się następująco: Wisła kroczy na czele z 17 pkt., L. K. S. 13 pkt., I. P. C., Legia, Ruch 12 pkt., T. K. S. — 11 pkt., Polonia — 10 pkt., Czarni — 9 pkt., Warta — 8 pkt., Pogoń, Turysci — 7 pkt., Hasmona — 6 pkt., Warszawianka — 5 pkt., Jutrzenka — 3 pkt.

5 POLSKICH REKORDÓW LEKKOATLETYCZNYCH.

Podczas międzyklubowych zawodów „Warszawianki” ustanowiono następujące

rekordy: na 200 m. przez płotki — Korstewski (w czasie 26,2 s.); bieg 500 m. — Korolkiewicz Polonia (czas 1,86 s.); bieg na 800 m. pań — Warena (Warszawianka) — 2,44.6 s.; sztafeta 4x2000 — AZS (Warszawa) — 1. m. 34,3 s.; sztafeta szwedzka (100—200—300—400) — AZS. (Warszawa) — 2 m. 3,9 s.; poza tem zwyciężył w biegu na 2 km. Foryś w czasie 6 m. 2 s.

SKŁAD POLSKIEJ REPREZENTACJI PIŁKARSKIEJ NA MATCH Z RUMUNJĄ USTŁONY.

Przedstawia się on następująco: w bramce: Kisielński; obrona: Zastawniak I. (Cracovia), Jelska (Polonia); pmoc: Zastawniak II. (Warszawianka) i Kahan (Crac.); napad: Kubiński (Crac.), Koneczny (G. Śląsk), Kajuza (Crac.), Wójcik (Crac.) i Pazurek (G. Śląsk).

ZAMKNIĘCIE WYSTAWY SPORTOWEJ.

16 bm. zamknięta została we Lwowie wystawa sportowa, jedynie tylko dział łowiecki, który obudził wśród publiczności prowincjonalnej specjalne zainteresowanie, będzie dostępny dla zwiedzających w piątek, sobotę i niedzielę.

ZAWODY STRZELECKIE POLICJI WOJEW. ŚLĄSKIEGO.

Dnia 18 bm. na strzelnicy garnizonowej w Katowicach odbędą się zawody strzeleckie z karabinów i pistoletów. Udział biorą wszyscy podoficerowie policji Wojew. Śląsk., którzy osiągnęli najlepsze wyniki w zawodach wstępnych w Powiatowych Komendach.

Program zawodów następujący: O godz. 6,45 zbiórka na dziedzińcu komendy szkoły w Katowicach, o 7 wymarsz, o 7,30 przegląd broni i losowanie kolejności i stanowisk. Dziesięciu zawodników, którzy osiągną najlepsze wyniki w strzelaniu z karabinu staną do zawodów o nagrodę Pana Wojewody Dra M. Grażyńskiego.

O godz. 14-tej odbędą się zawody strzeleckie oficerów policji Wojew. Śl. jak również strzelanie myśliwskie dla oficerów i osób zaproszonych. Kronika

Od Zwardonia na Piłsko.

Wycieczka wzdłuż granicy polsko-czeskiej II.

Kikuta W. Będoszka—Przełębok—Kolyńska.

Od Wreszkówki niezbyt bystro, jednak męcząco wznosimy się na szczyt Piłkuly, z której otwartej, rozdzajem słownia zarosłej, kopuły szczytowej, rozciąga się spaniały widok na zachód w głąb kraju czeskiego na morze, wierzchołów i dolin, na wschód na labirynt grupy Raczy, której tajemnicze postawione zbadać w następnych dniach. Wypocząwszy kilka godzin na szczycie Kikuly, radując się cudną panoramą i ciszą, płynąmy się w promienach słońca. Powalęawszy się po szerokiej grzbietach Magóry i Jaworzyn, skąd rozciąga się przepyszny widok na dolinę Wielkiej Rycerki, opuszczamy się szybko południowo-wschodnimi stokami do potoku Plaskerówki, by po odświeżającej kąpieli zagościć u miejscowego ga-

otwartym widokiem na zachodnią część grupy raczańskiej, zwłaszcza na doliny, Wiedkiej i Malej Rycerki. Sam szczyt składa się z 3 kopców, z których średni jest najwyższy. Pasterze wskazują nam źródło na skraju lasu, w pobliżu szłaosów.

Po krótkim wypoczynku zdążymy na Przełębok, należący już do pasma granicznego, który z W. Będoszki przedstawia się nam jako niezbyt wysoki, ale ostry, ciemnym lasem pokryty stożek. Przez osadę tej samej nazwy, cudownie położoną we wgnębieniu wśród lasów i gór, wydstajemy się na szczyt, skąd wzdłuż granicy za białymi słupami posuwamy się ku zachodowi, falująca droga, przez kotę 1041 i Jaworzynę (1173) do koty 1057, gdzie opuszczamy granicę, by erzbietem Kolyški (na mapie niemieckiej błędnie nazwanej Kolejska) osiągnąć górną część doliny Wielkiej Rycerki. Granica polsko-czeska wiedzie szerokim dukiem leśnym, który z wyjątkiem otwartych szczytów, rzadko otwiera rozleglejsze parawy. Nie mogąc przemocować u gajowego K. z powodu przebudowy budynku kierujemy się do wawozu potoku Ciapków, szukając kwatery u gajowego Cz.

Z naszych uzdrowisk.

LIST Z ŻEGIESTOWA.

(Koresp. własna „Polski Zach.”) Żegiestów z Dźrój, w czerwcu. Mimo, iż mało się słyszy i czyta o tym uroczym zakątku Beskidów, obdarzonym przez naturę w idealne położenie i klimat podpalceki, to jednak Żegiestów dzięki tym właśnie przyrodzonym warunkom stał się ostatnio bardziej popularnym uzdrowiskiem do wędrowego czego — stale, z roku na rok wzrastająca frekwencja kuracjuszy.

I tegoroczny sezon kąpielowy, który skutkiem niesprzyjającej aury rozpoczął się nieco później, obecnie to potwierdza a ilość osób szukających wypoczynku i kuracji dosięgła obecnie wymownej liczby 650.

Jak w roku ubiegłym, tak i tego roku Zarząd Zdrojowy wprowadził ulgowy sezon wiosenny (od 1. do 31. V.) po znacznie niższych cenach a z kuracji tej korzystało przeszło 200 osób rekrutujących się prze-ważnie z inteligencji pracującej.

Dalsze sezon zapowiadają się doskonale a jak mię poinformowano, prawie wszystkie pokoje w pensjonatach i domu zdroj. na lipiec i sierpień zostały zamówione.

Wprowadzone ostatnio ulepszenia i nowe urządzenia stwarzają z Żegiestowa zdrowiowski bez zarzutu a właściciele jego z prez Krukierkiem, znanym przemysłowcem natłowym na czele, pracują usilnie nad postawieniem go na należytych poziomie.

Zainterpelowany przeze mnie dyktor zdrojowy p. Olszewski na okoliczność dalszej rozbudowy zakładu z całą uprzejmością odpowiada mi: „Stoiemy obecnie przed aktualną sprawą rozbudowy zdrowiowska. Mamy już gotowe plany regulacyjne i rozbudowy; zakreślono plany parcelacji gruntów budowlanych, sama zaś spółka zamierza się budowa nowego, na wzór europejski skrojonego domu zdrowiowego i łazienek mineralnych i borowinowych, kabin dla kąpielicznych i plaży dla kąpiel słońcnych nad Popradem. Przy sprzyjających warunkach rozpoczniemy realizację tego planu już w ciągu tegorocznego sezonu, najdalej zaś jesienią br. Operujemy się na zasadach realnych, mamy bowiem znaczne pokłady borowiny i duży dopływ wody mineralnej przez wywiercenie nowego źródła, którego składniki mineralne odpowiadają w zupełności składnikom starego źródła.

Tegoroczne prace nasze — ciągnę dalej mój interlokutor — zdają się do sanowania istniejących urządzeń w szczególności zajęliśmy się adaptacją łazienek i wprowadziliśmy już obecnie nową maszynę.”

Aktualna sprawa są ceny. Uwazam więc za obowiązek swój zakomunikować je ogółowi. Pokój z całodziennym utrzymaniem w II sezonie wynosi od 10—12,50 zł, kąpiele od 2 zł. Taksa kuracyjna minimalna, gdyż wszystkie wille i pensjonaty są własnością Zakładu.

Ceny te dają więc możność nawet niezamożnym korzystania z kura. i. Jak się dowiaduję, Zarząd Zdroj. wprowadza we wrześniu br. ulgowy sezon jesienią a kosztą mieszkanca z utrzymaniem, kąpielami, zabiegami leczniczymi, poradą lekarską itp. za 3 tyg. okres wyniosła zaledwie 250 zł.

Kuracja w Żegiestowie w tych warunkach jest we wszelki miar godną polecenia.

Życie towarzysztw.

Kalendarzyk zebrań

Dnia 19 czerwca 1927 r.

Katowice. Zebranie Tow. Kat. Abstynentów o godz. 5 po poł. w Domu Związkowym przy kościele N. M. P.

Mysłowice. Dnia 19 czerwca br. o godz. 2 po poł. na sali p. Richera przy Nowym Rynku odbędzie się wiec wszystkich porządków z Mysłowic z następującym porządkiem dziennym: 1. Zagajenie. 2. Referat o wychowaniu fizycznym. — O liczne przybycie uprasza Zarząd.

Słemianowice. Zebranie Zw. Strzeleckiego oddziału huty „Jerzego” o godz. 14 w lokalu p. Przybyły, przy ul. Wandry.

Król. Huta. Zebranie grup uch. pow. opolskiego, oleskiego, kluczborskiego i prudnickiego Zw. Pow. Śl. o godz. 15 w małej sali Kat. Domu Związkowego, przy ul. Wołności.

Łagiewniki. Zebranie grupy bytomskiej Zw. Pow. Śl. odbędzie się o godz. 14 w lokalu p. Brzózka. Na porządku dziennym m. l. przyjsie J. E. ks. Biskupa Łąckiego.

Godula. Zebranie miejsc. grupy Zw. Pow. Śl. o godz. 17 w lokalu p. Michałczyka. Zebranie zarządu tamże o godz. 16.

Wodzisław. Zebranie Zw. Inwalidów Bochemskich o godz. 12 w lokalu p. Konopki.

Rydułtowy. Zebranie Zw. Inwalidów Bochemskich o godz. 12 w lokalu p. Konopki.

Łagiewniki. Zebranie miejsc. grupy Zw. Pow. Śl. o godz. 13 w lokalu p. Kocika.

Zalęże. Zebranie miejsc. Kola Z. O. K. Z. o godz. 2 po poł. w sali p. Kobiec (obecnie p. Spiry).

Pawłów. Zebranie miejsc. Zw. Uchodźców o godz. 1 po poł. w sali p. Kani.

Bieliszowice. Zebranie Zw. Uchodźców o 1 po poł. w sali p. Panka.

Król. Huta. Zebranie Zw. Uchodźców o godz. 2 po poł. w sali p. Radwańskiego (ul. Wodna 5). Obecność członków konieczna.

Król. Huta. Przewal grup uchodźczych górnicko-toszeckiej Zw. Powst. Śl. o godz. 10.15 przed południem w szkole 14. Przybycie obowiązkowe.

Zawadzkie. Kompania Zawadzkie Zw. Powst. Śląskich zbiera się o godz. 2 po poł. w Starej Kuchni. Niestawienie się musi być uprzednio zgłoszone u sekretariatu grupy, ze względu, że zebrańka ma na celu przeładunek baonu. Tylko ważne sprawy mogą być powodem niestawienia się.

Program radiowy

NA SOBOTĘ, DNIA 18 BM.

Kraków (422 m.) G. 17.15—18.40: Transmisja z Warszawy, g. 19—19.25: Odczyt p. t. „Nowe wydawictwa” — wygłosi p. Marjan Brochwicz, g. 19.30—19.55: Odczyt p. t. „Przebieg polityki zagranicznej w ubiegłym tygodniu” — wygłosi J. A. Regula, wiceokr. U. J., g. 20—20.30: Rozmaitości, g. 20.30: Transmisja z Warszawy.

Warszawa (1111 m.) G. 6.35—17: Odczyt p. t. „Organizacja Ligi Narodów” — wygł. prof. Zygmunt Nagórski, g. 17.15: Koncert, g. 19.35—20: Odczyt p. t. „Nasze letniska wiejskie” z dzieła „Hygiene” — wygł. p. Fr. Pajerski, czł. Zarz. Gł. Zw. Podhal., g. 20.30: Muzyka lekka, g. 22.30 do 23.30: Transmisja muzyki tanecznej z restauracji „Rydz”.

Poznań (270 m.) G. 17.15—18.35: Koncert orkiestry „Radia Poznańskiego” pod batutą p. Bolesława Tyllia, solistka Maria Szeiberówna, g. 18.35—18.50: Nadprogram wygłosi p. Fr. Ryll, czł. Teatru Polskiego, g. 18.50—19.10: Przegład rzeczy ciekawych z całego świata, wygłosi p. M. Mellina, g. 19.30—19.55: Odczyt p. t. „O powszechnie piśmie obrazkowym, zrozumiałem dla ludzi mówiących różnymi językami” — wygł. prof. dr. Edmund Erdman, g. 20—20.25: Odczyt p. t. „Wielkie mocarstwa morskie” — wygł. dr. A. Wojtkowski, g. 22.30—22: Transmisja koncertu z Warszawy, g. 22.30—24: Transmisja muzyki tanecznej z „Palais Royal”.

Slasce zagraniczne.

Wrocław (315.9 m.) G. 20.40: Rozmaitości muzyczne, g. 22.30: Muzyka operetkowa.

Langenberg (468 m.) G. 17.30: Muzyka lekka, g. 20: „Cavallaria rusticana” — opera Mascagnego i „Bajazzo”, opera Leoncavallo, następnie muzyka do tańca.

Stuttgart (379.7 m.) G. 16: Koncert, g. 19.30: Wesołe nastawienie rozmaitości i muzyka do tańca.

Z ostatniej chwili.

Pan Prezydent Mościcki

TROSZCZY SIĘ O KULTURĘ ROLNĄ. — WYJAZD P. PREZYD. W ZAMOJSZCZY-ZNE.

Warszawa 17 bm. — Dziś o godz. 8 rano P. Prezydent Rzeczypospolitej w towarzysztwie min. Niezabytowskiego oraz szefa gabinetu wojsk, płk. szt. gen. Zachorzyńskiego i zast. szefa mjra Fydy wyjechał z Warszawy udając się do powiatu zamoi-

skiego, gdzie P. Prezydent zwiedzi szeregi gospodarstw wzorowych. Z Zamościa udaje się P. Prezydent na poświęcenie szkoły roln. w Janowicach. Powrót do Warszawy nastąpi w niedzielę wieczorem.

Senat będzie również zwołany

NA SKUTEK INTERWENCJI MARSZ. SENATU TRAMPCZYŃSKIEGO U MARSZ. RATAJA I WICEPREM. BARTŁA.

Warszawa (17. VI.) W ciągu dnia dzisiejszego ożywiły się znaczenie kultury sejmowe, w szczególności ruch żywszy daje się zauważyć koło marszałka senatu p. Trampczyńskiego, który okazuje szczerą przychylność tej sejmowości, iż przy wznowieniu sejmowości lewicowych przeważa przekonanie, że zwołanie sesji sejmowej obejmuje jednocześnie i senat, a tem samem wydawanie oddzielnie dekretu dla senatu jest zbędnym. Dowodzenie jednak takie nie pokrwyają się z art. 2 Konstytucji, który to art. dokładnie od-

różnia dwie izby. W godzinach południowych marszałek Trampczyński konferował czas dłuższy z marszałkiem Ratajem. Jak kuluarowy wieści głosz, marszałek Trampczyński miał powiedzieć, że zwołanie sesji sejmowej bez Senatu nie jest racjonalne. W krótkie marsz. Trampczyński przybył do prezydium Rady Ministrów, gdzie swoje zapatrywania złożył p. wicepremierowi Bartłowi. Jak się dowiaduje nasz korespondent, zabiegi p. marsz. Trampczyńskiego uwiecznione będą pomysłnym rezultatem. Senat będzie zwołany.

Następca Wojkowa nie będzie mianowany?

ROZENHOLC ZŁOZY RZĄDOWI SOW. SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU PROCESU. — RZĄD SOWIETÓW STRASZY ZERWANIEM STOSUNKÓW DYPLOMATYCZNYCH.

Moskwa 17 bm. — Rada Komisarzy Ludowych odbyła wczoraj nadzwyczajne posiedzenie na którym zajmowała się wynikiem procesu w sprawie Borysa Kowedy. Według pogłosek Rada Komisarzy Ludowych postanowiła wstrzymać się od wysłania trzeciej noty do Polski aż do powrotu do Moskwy Rozenholca, który złożył rządowi sowieckiemu sprawozdanie jako jedyna osobistość oficjalna ze strony sowie-

tda w procesie warszawskim. Ponadto Rada Kom. Lud. powzięła podobno decyzję zawiadomienia rządu polskiego, iż sowieci nie będą mogli mianować nowego przedstawiciela w Warszawie z powodu zbyt łagodnego wyroku, zapadłego na zabójcę psła Wojkowa. Gdyby wiadomość ta sprawdziła się, oznaczałoby to zamaskowaną formę zerwania stosunków dyplomatycznych Sowieców z Polską.

PO PROCHY SŁOWACKIEGO

wyruszył do Gdańska statek „Adam Mickiewicz”.

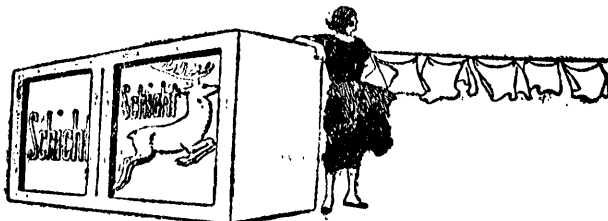
(Telef. od naszego korespondenta)

Warszawa 17 bm. — O godz. 10 odszedł z Warszawy do Gdańska statek „Adam Mickiewicz” na którym przywieziono będzie do Warszawy trumna z prochami Juliusza Słowackiego. — Statek uchybra jest kirem i wieciami. Na pokładzie statku znajduje się katalfak, na którym umieszczona będzie trumna. Statek zdobłą dwie chorągwie żałobne i dwie morskie.

WICEPREZES DR. MLYNARSKI FINALIZUJE ROKOWANIA Z BANKAMI EUROPEJSKIMI.

(Telef. od naszego korespondenta)

Warszawa 17 bm. — Wiceprezes Banku Polskiego dr. Feliks Młynarski wbrew zapowiedziom, nie wyjechał wczoraj z Paryża. P. Młynarski pozostanie tam jeszcze kilka dni, które będą całkowicie poświęcone finalizacji rokowań z bankami europejskimi. W związku z pożyczką amerykańską dla Polski, Dr. Młynarski wyjedzie przypuszczalnie w niedzielę po południu do Warszawy.

Czyste mydło-czysta bielizna!

oto zasada dobrych gospodyni i prачek! Tylko przez użycie czystego, wyborowego mydła można otrzymać naprawdę czystą bieliznę.

Mydło JELEŃ-SCHICHT produkowane jest z najdoskońszych materiałów surowców i dlatego jest gwarantowanie czyste.

Długoletnie doświadczenie i najnowsze zdobycze techniki składają się na to, iż mydło JELEŃ-SCHICHT jest rzeczywiście najdoskońszszym i niesrównanym w jakości.

Niech więc każda gospodyni tę dą mydła JELEŃ-SCHICHT i wystrzeż się fałszykatów.

Dział Zagadek

Polski Zachodniej.

SERIA XVII.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96
97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108
109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120

Zagadka konkursowa
ulożyła
M. Dmickiewiczowa
z Rudy Śl.

Należy się posługiwać ruchem konika szachowego a uzyska się wyjątek z utworu poetyckiego jednego z wieszczów.

Zagadka wzytówkowa.

Wasilko Czujitus

Po przedstawieniu liter uzyska się imię i nazwisko polskiego poety.

Rozwiązanie Serji XV.

I.
Jedynaczka — Australia — Norwegia, Bielsko — Infula — Epoka — Letarg — Epopeja — Czerwiec — Krasiński — Instytucja — „JAN BIELECKI”.

II.
Słowacki — Łazińska — Organy — Wiatr — Anna — Cep — Ku — I. „SŁOWACKI”.

III.
Podkowa — Syryja — sÓl — aLt — oDa — cICha — Liciflota — „KRÓL DUCH”

Dobre rozwiązania nadeszły:

Smolarczyk Paweł, Chorzów; Andruchowicz Eugenja, Chropaczów; Gaudnik Zygmunt, Katowice; Lesnik Antoni, Katowice II; Lahn Emanuel, Mysłowice; Konkowa Marta, Wład Wielki.

Przy kolejnym losowaniu nagrody otrzymał: I. nagrodę p. Janka Emanuel, Mysłowice, II. Polna 78, II. nagr. Konkowa Marta, Wład Wielki (szkółka), III. nagr. Andruchowicz Eugenja, Chropaczów, Bytomska 55.

CAFÉ ATLANTIC

Telefon 1338 i 2622

Koncert najleps. skrypcy
Wirtuoz B. Pastora
Jedyna pierwszorzędna
kawiarnia i cukiernia

Katowice, Mickiewicza 8

Gielda.

Gielda zbożowa z dnia 17 czerwca br.

Poznań. Żyto 50.75—51.75, pszenica 53—58, jęczmień 43—45.00, owies 42.50—43.50, mąka żytnia 60% 78, mąka żytnia 65% 74.50, mąka pszenica 81.50, 84.50, ospa pszenica 31.50, o. sm. żytnia 35—36, wyka 32—34, peluska 31—33. Uspokojenie słabe.

Berlin. Pszenica 280 282, jęczmień 247—275, owies 254—260, kukurudza 191—192, mąka pszenica 37.50, 39.50, mąka żytnia 35.50—37.50, ospa pszenica 15—16.25, ospa żytnia 17.50—17.75, groch Wiktoria 42—45, groch drobny jadalny 27—30, groch pastewny 22—23, peluska 20—22, bób polny 21—23, wyka 22—24.50, łubin niebieski 15—16, łubin żółty 16—18, kuchenka ruskopowke 15.40—15.80, kuchenka inlané 19.40—19.90, wyłoki suche 12.60—13.20, wyłoki Soya 19.20—19.80, płatki ziemniaczane 32—33.30.

Redaktor odpowiedzialny: Wiktor Dylak w Katowicach. — Druk „Księgarnia i Drukarnia Kosińska”, Katowice, Warszawa 20

Towarzystwo dla Budowy Dróg Smołowcowych

Sp. z o. o.

Katowice, ulica Damrota 10 Telefon 1253

919

Plac targowy
Porony termakowe
Chodniki
Bampy

Male fabryczne i gimnastyczne
budowane zimną metodą ze specjalnych materiałów
preparatów smołowcowych, posiadają najwyższe
zalety trwałości i nieprzepuszczalności, są ciche i
wolne od kurzu, a przede wszystkim tanio.

Na żądanie służymy dokładnym projektem
i kosztorysem.

dostarcza

kamienie granitowe wszelkiego ro-
dzaju, szarawakę, porfir, szlakte
wielkopiecowa, do budowy dróg
i balastowania linii kolejowych
wszelkie materiały do budowy dróg.

Rury kanalizacyjne, studzienki kana-
lowe, kraty kanalowe, ruszty etc.
oraz wszelkie materiały budowlane.

dostarcza po cenach konkurencyjnych:

Papę dachową wszelkich gatunków
smolę węglową
gudron
lepniak
carbolineum
asfalt

wykonuje posadki asfaltowe.

Hotel Monopol

vis a vis dworca kolejowego

Pierwszorządny hotel, restauracja i kawiarnia na miejscu

Tel. 13-08

Tel. 13-50

KRAIN FESSER

KATOWICE

Telefon Nr. 124 i 408 — — — Adres telegraficzny „Krainfesser“

Stal reprezentowanej przez nas Huty „Balldon“

921 Wiertha spiralne — Słta i blachy dziurkowane

Sprężyny i łańcuchy wszystkich gatunków — Narzędzia kopalniane i narzędzia brukarskie, reprezentowanej przez nas Fabryki Narzędzi „Oldakowski“ i Neumark Łódź — liny druciane dla wszelkich celów wyrobu krajowego.

Armatury i śruby dostarczamy natychmiast z naszych składów.

KINO KAMERALNE

Katowice, ulica Kochanowskiego

Od piątku, do poniedziałku
Obrzyli film p. t.

Kobieta wyzwolona

(Kobieta dzisiejsza w wczorajszym małżeństwie) Manusk. Lutze Droop

W głównych rolach:

Aud Egede Nissen — Włodzimierz Gajdarow — Paweł Biełtner.

Zdjęcia do tego filmu zostały wykonane podczas 6-cio tygodniowej ekspedycji w Hiszpanii.

Wolne bilety wstępu są ważne tylko do 1 lipca.

935

KINO APOLLO

KATOWICE, ULICA POPRZECZNA

Od niedzieli

HARRY PIEL

ulubieniec wszystkich pań w swoim najpiękniejszym dziele

Sześć tygodni wśród apasów

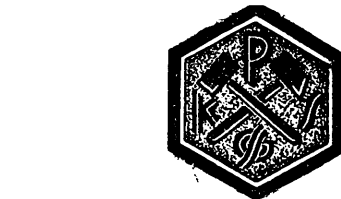
2-ga i ostatnia seria!

Artyściekawy i bardzo interesujący film.

Prócz tego doskonały nadprogram

Jej mierny sługa

Dramat w 8-ku aktach.

Polskie Kopalnie Skarbowe na Górnym Śląsku

Sp. Dzierż. - Sp. Akcyjna

w Katowicach

Węgiel Koks / Brykiety

z Kopalni: Król, Bielszowice, Knurów

Wydobycie roczne
3 000 000 ton

Prócz tego znaczną ilość
amoniaku i Koksowni
Knurowskiej Górny Śl.

Król. Huta G. Śląsk

Rynek 9 do 15 - Tel. 636 do 640 - Adz. teleg. Skarboferma

Wapno Gips Cement

trzone sufitowe, Rury kamionkowe i cementowe

Cegły szamotowe, płyty plekarackie (Kadeburg)

Płyty terrakotowe i ściennic, Licówkę płyty cement. i klinkery żel.

ROBERT STREIT, KATOWICE

biuro i składnice przy ul. Mickiewicza nr. 19 tel. 2192

Przedsiębiorstwo Budowlane i Architektoniczne Alojzy Golasowski, budowniczy

Mysłowice, ul. Krakowska 12. Telefon nr. 44

wykonuje wszelkiego rodzaju budowlę, sporządza projekty, plany i kosztorysy, a jako zaprzyświeżony rzeczoznawca przeprowadza oszacowania budżetów w sprawach pożyczkowych i sądowych. Poza-tem poleca w dowolnej ilości po cenach przystępnych pierwszorzędną **ceglę maszyn. z własnej cegielni parowej**. Polecam również z mojego składu, detalicznie lub wagonowo dachówki z Płaszowskiej Fabryki po cenach przystępnych.

PODOFICEROWIE REZERWY

zglaszajcie się na członków Ogólnego Związku Podoficerów Rezerwy — Blizsze instrukcje: Zarząd Okr. Katowice ulica Plebiscytowa Nr. 1^{IV} — — — Telefon Nr. 766

PEWNA EGZYSTENCJĘ

znajdą pilno osoby, pracując z siebie w domu na nowoczesnej uniwersalnej maszynie do robót pończoszkowych „REKORD”.

MASZYNA „REKORD” wyrabia pończochy damskie, męskie, wszelkiego gatunku oraz skarpetki, kamizelki wełniane, ubranka i czapeczki dziecięce, szale, rękawiczki i wszystkie inne towary dziane roboty pończoszkowej tak z wełny jak z bawełny i z jedwabiu.

MASZYNA „REKORD” można także nadrobić stopy starych pończoch.

MASZYNA „REKORD” ze wszystkimi narzędziami, potrzebnymi do wyrobu powyżej wymienionych towarów, kosztuje tylko 680 ZŁ.

Znajomości fachowe nie są potrzebne. Do każdej maszyny dodajemy samouczek bogato ilustrowany.

Towary wyrabiane na maszynie „REKORD” skupujemy i dostarczamy surowca.

Osoby — obejmujące z której miejscowości — które mają zamiar zapewnić sobie przez pracę w domu stały i znaczny dochód zechcą podać swój adres do firmy

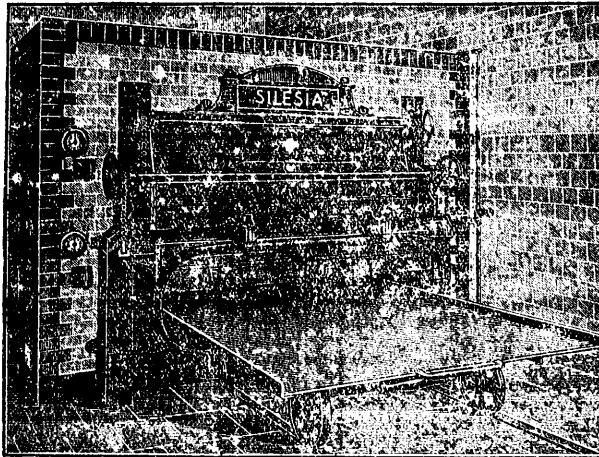
„REKORD”
Cieszyń, ulica Trzech Braci 3.
Wszystkie informacje wysyłamy bezpłatnie.

Zjednocz. Zakłady Budowy Pieców Piekarskich „SILESIA”

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Budowa pieców piekarskich i cukielniczych. — Fabryka maszyn piek. i cukielniczych.
Otrzymała Złoty Medal na Wielkiej Wystawie Świat. w Lipsku w r. 1922.

Centrala: KATOWICE, Wojewódzka 22 — Tel. 1791
Fabryka i Oddział Konstrukcyjny Tarnowski Góry, Hulnicza 16 — Telefon 61
Oddział w Warszawie Traugutta 3, Tel. 271 78, Adr. teleg.: Piecail-Warszawa
Oddział w Lwowie — Oddział w Krakowie — Oddział Sofia i Bukareszt
Oddział w Poznaniu Pl. Sapieżyński 4 — Tel. 89-65 — Adr. teleg.: Silesiapiec-Poznań

Prosimy zwracać uwagę na ścisłe brzemienie 8-y gdy są nastawianictwami

kompletne urządzenie nowoczesnych piekarni mechanicznych na dogodnych warunkach spłaty.
Dostarczamy z własnych zakładów wszelkiego rodzaju maszyn piekarskich i cukielniczych.
Kosztorysy, porady fachowe i referencje na każde żądanie.
W ostatnich latach wybudowała Firma w Polsce przeszło 300 pieców dla piekarni wojskowych, samorządowych, instytucji społecznych i prywatnych.

Uchwała

Na zasadzie art. 23 i 27 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w Województwie Śląskim z dnia 14 kwietnia 1924 r. w brzmieniu ogłoszonym rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 8 VII. 1926 r. (Dz. Ust. Śl. Nr. 17 poz. 30) Śląska Rada Wojewódzka przystępuje do wiadomości uchwały korporacji miejskich w Katowicach z dnia 18. III. — 6. IV. 1925 r. w przedmiocie podziału kosztów przebrukowania północnej części ulicy Dworkoczyńskiej, między miasto a właścicieli przylegających do tej ulicy gruntów, oraz oddała sprzeciw firmy L. Altman spadkobierców w Katowicach właścicielki nieruchomości Nr. ks. grt. 415 i 1380.

Niniejsze orzeczenie jest w toku instancji ostatecznej.

Śląska Rada Wojewódzka
(—) Żurawski.
228 w z Przewodniczącego.

Restauracja pod Zamkiem Rybnik

Koncerty - Danceing 709
Miejsce wycieczkowe
Dobre trunki - Wyborna kuchnia

Rezerwowano dla firmy „Eleganto” Król. Huta

JAN BUDNIK

Biurobrojny prywatnego.
KATOWICE, ulica Sobieskiego 20
zalatwia

wszystkie sprawy podatkowe, inwalidzkie, wypadkowe, wojskowe, sądowe i wszystkie sprawy w zakresie zachodzące po taniach cenach. 629

Wydanie liczbowej Księgi Telefonicznej

Ministerstwo Poczt i Telegrafów reskryptem L. 2368/VIII z dnia 31. 5. 1927 użyczyło Polskemu Biuru Podróży „Orbis” pozwolenia na wydanie liczbowego spisu abonentów Państwowej sieci telefonicznej Okręgu Inspektoratu Poczt i Telegrafów w Katowicach, na podstawie materiału urzędowego.

Wymieniona Firma wzorem zagranicy wprowadziła poza ogłoszeniami na wkładkach kartonowych i zwyczajnem, spis abonentów według branż oraz w części oficjalnej marginesy z dołu wysokości 20 m/m.

W tym celu przedstawiciele Firmy „Orbis” zapoatrzeni w specjalne legitymacje, odwiedzą w najbliższej przyszłości P. T. Kupców i Przemysłowców, celem zaofierowania im swych usług. Zgłoszenia nadsyłajcie P. B. P. „Orbis” Dział Reklamowo-Wydawniczy, Katowice, ul. Kościuszki 2 — tel. 19—94. 912

Dr. Konieczny lekarz

osiadł i praktykuje w Katowicach III, Zależę ulica gen. Szeptyckiego Nr. 5 — Telefon Nr. 2467
Pozatem orygnuje w Szpitalu miejskim dla dzieci i na oddziale kobiecym. 885

I w Rudzie można tanto i dobrze nabyć ubrania męskie, damskie i dziecięce oraz kapelusze, czapki i obuwie.
A. ROZENES 863
ul. Biskupska 8 (dom Preuda)

MEBLE

Niniejszem podaję do łaskawej wiadomości swej klienteli, że niedługo wylądował w naszych warsztatach najnowszej stylowej konstrukcji i solidnego wykonania.

Pokoje idealne, pokoje sypialne, pokoje męskie, pokoje kuchenne, garnitury skórzane, urządzenia biurowe i wszelkie meble pojedyncze.

Proszę o łaskawę zwiedzenie moich wielkich składnic bez przymusu kupna a przekonanie się, że tylko

FABRYKA MEBLI Emil Winkler, Rybnik

obok starego kościoła ul. Jana nr. 2, Kościelna 8
telefon 1044 posiada meble tanie, solidne i na najdogodniejszych warunkach.

Nowożeńcom stawiam na obchody ślubne, landauer do dyspozycji bezpłatnie.

ALMERO COMPANY

Katowice-Bogucice, al. Krakowska nr. 88 Tel. 10-27
Fabryka olejków eterycznych, esencji, pierwiastków perfumeryjnych farb nietrajających i chemicznych produktów. 903

Zanim idziesz kupić

konfekcję męską lub dziecięcą odwiedź nasz sklep pierwszorzędną konfekcją męską i dziecięcą

Józef Altmann Katowice

Wojewódzka 24, dojecha tunelem od Astorji P. T. Urzędnikom dajemy na dogodnych warunkach

Każda oszczędna gospodyni

kupuje dziś tylko
Kawę słodową Prymasa

kto w dobroci nie odstępuje zagranicę, wyrobom a fest 20% taniejsza

Kto kupuje kawę „Prymasa” przyczynia się do zmniejszenia bezrobocia na Śląsku

Kawa „Prymasa” jest do nabycia w każdym mieście spożywczym

K. KRAUSE

Bok załoz. 1898 Właśc.: Kazimierz Krause Bok załoz. 1898
Tel. 753 Król. Huta - Rynek Tel. 753

poleca po najtańszych cenach:

Chemikalia, farby, pokost czysto liani, sykatywę, terpentynę, klej, szelak, kredę gips, grafit, glicerynę, olej rzepkowy. Siodło, gąbki, skóry do czyszczenia

Artykuły opatrunkowe.
Fabryka lakierów do podłóg, wagonów i przeciw rdzy.
Najlepsze źródło dla hut, kopalni i Przemysłu 925

DLA NIEMOWLAT

jako też dla dzieci chorych

jest najpożywniejszym LUBOMIN

(najdelikatniejsza mączka kukurydziana) polecony ogólnie przez powagi lekarskie.

Lubońska Fabryka Drożdży Tow. Akc. Laboń p. Poznański.
Gen. Repr. i skład fabryczny: Dr. Silbermann i Rieger, Katowice, Szopena 2 Tel. 828

A. PRUS

Rybnik tel. 34

Posadzki kamienkowe na podłogi, kafelki glazurowane na ściany rury kamienkowe, dachówki, gips trzeciły sufitowe, wapno, cement Sufity skład. 122

Hurtownia materiałów budowlanych
Paweł Fr. Wleczorek, Katowice
Biuro i magazyn przy ul. Warszawskiej 60.
Telefon 7411

I w Rudzie można tanto i dobrze nabyć ubrania męskie, damskie i dziecięce oraz kapelusze, czapki i obuwie.
A. ROZENES 863
ul. Biskupska 8 (dom Preuda)

HUTA POKOJU

(Friedenshütte)

Telefony: Katowice 991 - 997
Adr. telgr.: Friedenshütte. Katowice

Spółka Akcyjna

- a) Huta żelaza „Friedenshütte“ w Nowym Bytomiu
Wielkie piece, Stalownia, Walcownia, Koksownia,
Zakłady Wyrobów u bocznych. b) Kopalnia węgla
kamiennego „Kopalnia Pokoju“ w Nowym Bytomiu
c) Łomy dolomitowe w Tarnowskich Górach

Nowy Bytom (Górny Śląsk)

Rok założenia 1840

Rok założenia 1840

Główny Zarząd: Katowice, Zamkowa 3

Przetarg

na dostawę kostek mozaikowych. Patrz
skrzynka przetargów w ratuszu.

920 **Magistrat miasta Katowic.**

Związek Stenografów Polskich

w Katowicach, plac Marjański 4. Telf. 735, Dom
Związkowy poleca swoich wytrawnych steno-
grafów parlamentarnych polsko-niemieckich na
obchody, posiedzenia i rozprawy.

Prowadzi nadto kursa stenografii biurowej i
parlamentarnej w godzinach wiecz. Dla pp. i P.
T. instytucji rządowych i komunalnych, próbnę
stenogramy bezpłatnie. — Polecamy również P.
T. przedsiębiorcom wykwalifikowane siły steno-
graficzne. Dla członków Związku pośrednictwo
posad. 712

Urząd Państwowy poszukuje od zaraz ru-
tynowanej

maszynistki

znającej stenografię. Zgłoszenia należy nad-
syłać do Administracji.

Każde pranie wielkie światło, kiedy

Opaska na przepuknię,
opaski brzuszne, biusto-
we, pasy biodrowe, pas-
ki podwiązkowe, wszel-
kie higien. materiały
opatrunkowe

R. STILLER

Król. Huta, Rynek 2.
822 Telefon 1636.

Pokój meblowany

z utrzymaniem na bardzo
dopodobny warunkach
jest od zaraz do wy-
najęcia - Katowice -
władze, Krakowska 2111
piętro na lewo.

Potrzebna

pomocniczo

(laborantka) do składnicy
Sanitarnej od 1. 7. b. r.
Oferty nadsyłać pod adres
Administracja Lecznicy
Brackiej Katowice. 908

ZACHODNIO-POLSKA BUDOWA TELEFONÓW

» ZAPOTEL «

**Fabrykuje części do telefonów, odgromniki i bez-
pieczniki wszelkiego rodzaju.** 981

Sprzedat wszelkich aparatów i łącznic telefonicznych zwykłych, cało i pół-
automatycznych dla ruchu pocztowego i prywatnego, oraz aparatów do
urządzeń sygnałowych dla kopalni i hut, jakoteż zegarów elektrycznych
oraz sprzedaż stopów telegraficznych, wszelkich narzędzi i materiałów bu-
dowlanych, jak: konsole, dźwigary, izolatory, haki dla izolatorów.

Projektowanie rozbudowa i przenoszenie istniejących, urządzenie nowych
central i sieci telefonicznych, jak i wykonanie wszelkich robót kablowych.

Telefon 21-55

KATOWICE, Sienkiewicza 24

Górnośląskie Zjednoczone Huty Królewska i Laura

Spółka Akcyjna Górniczo-Hutnicza

Zarząd Centralny: Katowice, ulica Konckiego Nr. 1-3 * Telefon 899

1. **Kopalnie Węgla:** „Hrabina Laura“ obok Królewskiej Huty, „Huta Laura“ i „Szyby Richtera“ obok Siemianowic i „Dębińsko“ obok Czerwionki.
2. **Zakłady Hutnicze:** „Huta Królewska“ i „Laura“.
3. **Warsztaty w Królewskiej Hucie** Fabryka kół i zwrotnic, Fabryka wagonów i sprzężyn, Tłocznia, Zakład budowy mostów.
4. **Zakłady budowy maszyn:** Huta Zgoda w Zgodzie koło Świętochłowic.
5. **Kopalnie Rudy:** koło Tarnowskich Gór i Chorzowa na Górnym Śląsku, **Schmiedberg** w Górach Olbrzymich i pod **Częstochową**.
6. **Do koncernu należące zakłady i Fabryka śrub i nitów** Fitzner Sp. z o. o., Siemianowice, **Fabryka śrub i nitów** Towarz. Akc. Gdańsk-Schellmühl.

Własne organizacje handlowe:

„Żelazohurt“, Sp. z o. o., Katowice z oddziałami w Poznaniu, Bydgoszczy, Warszawie, Lwowie, Gdańsku i Bytomiu oraz do Koncernu należące firmy:

„Tehag“ Tow. Handlowe, Sp. z o. o., Katowice i **Górnośląski Handel Żelaza**, Sp. z o. o., Królewska Huta. **Polski Eksport Żelaza**, Sp. z o. o. Katowice, z oddziałami w Warszawie i Hamburgu.

Laura, Sp. Akc. w Bukareszcie.

Przedstawicielstwa mają:

Dom handlowy H. Meyer, Warszawa, ul. Traugutta 2
Tow. dla Przemysłu Rolnego, Warszawa, Galerja Luxemburga.

Tow. Handlowo-Ajenturowe, S.-A., Lwów, Pańska 11

Sprzedaż węgla przez Spółkę z ograni. odpowiedzialz. „PROGRESS“, Katowice
Sprzedaż produktów ubocznych przez Spółkę z o. o. „Carbochemja“, Katowice

We wtorek, dnia 24 bm. o godz. 23-tej zmarł po długich ciężkich cierpieniach

Śp. Emanuel Kreczmer

klucownik szkoły powszechnej w Piasecznej.

Wybitny pedagog, ruchliwy działacz społeczny, człowiek o pięknym charakterze zmarł w 55 roku, życia oświeconą żoną i 3 dziećmi.

Niech ta ziemia śląska dla której walczył, pracował i którą kochał lekką mu będzie.

927 Grano Nauczycielskie z Piasecznej - Rybniej - Pniowca - Boruszowca.

Od wielu lat uznany jako najlepszy uznany! Niezbędny dla sportowców, turystów, wmasło naryw i czyste, doskonały środek do mycia.

Skóre

przybory szewskie i kopyta, oraz towary skórzanne, damskie torebki, plecaki wszelkiego rodzaju po konkurencyjnych cenach poleca

Jakób Koplowitz
Król, Huta
ul. Wolności 50 (obok Kina Coloseum) 917

Górnośląskie Tow. Telefonów

z ograniczoną odpowiedzialnością

Zakłady telefonów — Centrale 4-rówkowe — Centrale zupełnie automatyczne — Zegary elektryczne
923 Własne systemy. — — — — — Własna fabrykacja.

Katowice, ul. Piastowska 1 :: Telefon 93 i 2178.

KUCHNIA OBYWATELSKA

Katowice, ul. Mickiewicza 1
poleca

dobry i smaczny **OBIADY** począwszy od 1 zł.

Ciepłe potrawy, śniadania, kolacje po bardzo przystępnych cenach. — Trafika domowa.

O łaskawo poparciu prosi

Maria Szwedowa.

883

Mandera Sp. z o. p.

Mikołów, ul. Gliwicka Nr. 10

Telefon Nr. 61

Fabryka maszyn, odlewnia żelaza metali i bronzu

930 W y r o b y :

Wszelkie odlewy z żelaza starego dla Kopalni i Hut. Odlewy metalowe jak bronz, mosiądz i t. p.

Reparacje maszyn rolniczych.

Specjalność: Buksy i osie do wozów — wszelkie części dla karnalizacji — armatury dla pieców piekarskich.

Architekt i budowniczy JÓZEF KOZIEŁ

zaprzysiężony znawca z dziedziny budownictwa projektuje i wykonuje solidnie i na przystępnych warunkach — wszelkie prace w zakresie zawodu wchodzące —

Bielsko, ulica Sixta 13
w gmachu Gwarectwa „Silesia“

918

Tel. 192

Pierwszorzędne
Rowery
Maszyny do szycia
Instrumenty
muzyczne
Gramofony
sprzedaje po cenach najtańszych

Wiktor Deutsch
Tarnowskie Góry
ulica Piastowska 4 802

WSZELKIE DRUKI

DLA PRZEMYSŁU I HANDLU w WYKWIETNEM WYKONANIU DO STARCA

DRUKARNIA KATOLICKA S.A.
KATOWICE, WARSZAWSKA 58.

